Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...вэтэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 24 (15647) | 1981 оной январиин 29, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXVI съездые угтуулан

ЗОРИЛГОМНАЙ ЕХЭ

Хабарай тарилгада хабааха бүхы техникэ болон шинануудые богони болото, һайн шанартайгаар заһабарилха гэһэн Хэжэнгын районой «Сельхозтехника» ба «Сельхозхими» нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые «Георгиевский» совхозой таряаншалайхид, механизаторнууд дуунаар дэмжэжэ, дээшэлэгдэһэн социалис уялга абаа. КПСС-эй болохоёо байгаа XXVI съездын нээгдэтэр тарилга хэхэ техникээ заһабарилжа дүүргэхээр хараалнабди. Тиимэһээ ажахынгаа гурбан отделенидэ залуу хүбүүдһээ бүридэһэн бригадануудые байгуулжа, батаалагдаһан графигай ёһоор ажаллажа эхилэнхэйбди. Машина заһабарилгада 1-дэхи отделениин механизатор Михаил Разуваев үглөөгүүр эртэнһээ үдэшын харанхы болотор хүдэлмэрилжэ үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн манай механизаторнууд тракторнуудаа байгша оной апрелиин нэгэн болотор, комбайнуудаа июль һара хүрэтэр заһабарилжа дүүргэхэ зорилготой. Бидэ эдэ техникээ түбэй мастерской соогоо заһабарилха байнабди. Заһабарилгада залуу механизатор Василий Мухутдинов габшагай бэрхээр ажаллана.

Ажахын табан К-700 тракторай хоёрынь заһабарилгада оронхой. Тэрэнэй нэгэниинь Шэнэ-Бэрээнэй заводто заһабарилагдахаяа үгтэнхэй. Эдэ тракторнууднай февралиин 20 болотор бэлдэгдэхэ юм.

Мүнөө манай дүшэн механизатор мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Харин 18 залуу хүбүүд механизаторай мэргэжэлдэ һурана.

Б. ЖАЛСАНОВ,
Хориин районой «Георгиевский» совхозой ахамад инженер.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй якорна цехэй И. Дьячковой хүтэлбэрилдэг комплексно бригада арбадахи табан жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа бүри арьбадхан, КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур юһэн мянган түхэриггэй продукци бүтээн гаргаха гэһэн уялга абанхай Мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй эршэтэ ажал бусадта үльгэр жэшээ боложо үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй якорна цехэй комплексно бригадын бригадир Игорь Дьячков.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

НЁДОНДОНОЙНГОО АЛДУУЕ МЭДЭРЭН

Үнгэрэгшэ жэлэй үбһэ тэжээлээр дутамаг үбэлжэлгын ...э Иисэнгын совхозой 9 ...ртын үхэршэд түл абаха ...эбтэ даабарияа дүүр...хэ шадаагүй. Юундэб гэхэдэ, тэжээлэй хомор дээрэ ...туранхай үнеэд, хашарадынь отондо ороогүй ...шоо бшуу. Тиимэһээ энэ ...лдэ эмэ малнуудаа гарза ...ютодо оруулхагүй, тэдэ... толгой бүриһөө түл аба..., ашаг шэмыень дээшэ...лхэ гэһэн зорилго табигд...а. Совхозой дирекци, партийна организаци, рабочком малшадайнгаа дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ байгша ондо онсо анхарал хандуулаа. Мүнөө бүхы үхэршэд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр орожо, шударгы ажалай эрхим жэшээ харуулна. Ажахын үхэршэдэй нэгэн Бадмажап Цыренжапов өөрынгөө нүхэр Цыпилматаяа 196 толгой эмэ мал оролдосотой һайнаар харууһална. Энэ жэлэй апрель-май һаранuудта үнездынь, гунжадынь тугаллажа эхилхэ. Тиимэһээ мүнөө тэдэнэр элүүр энхэ, шандааһатайханууд тугал абахын тула малдаа ядамаггүйгөөр бүдүүн тэжээл, талха таряанай зүйл эдюулнэ, мүн бүлеэн уһаар уһална.

Ажахын түрүү үхэршэн Б. Цыренжапов болохоёо байгаа партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, 100 толгой эмэ малһаа дунда зэргээр 85 тугал абажа түлжүүлхэбди гэһэн уялга абанхай.

Ц. НИМБУЕВ,
Яруунын районой малай үүлтэр һайжаруулха, предприятиин шалгагша-ассистент.

ТҮГЭС БЭЛДЭНХЭЙ

Манай совхозой хонишод ...ахынгаа гол баялиг боло... хонин ажалай эгээл ха...усалгатай хаһада һайнаар ...дэнхэй. Энэ жэлдэ бүхы... 12,4 мянган хонид фев...ралиин 1-һээ хурьгалжа эхил... юм.

Мал ажалай энэ шухала ...шанида хонишод хэр зэр... бэлдээб гэһэн шалгалта ...най эндэ һаяшаг үнгэр...гөө. Ажахымнай бүхы хо...шод үнэн зүрхэнһөө оролдо..., энэ хүдэлмэреэ һай...наар ябуулаа гэжэ шалгал... харуулаа. Эндэ совхозой ...үү хонишодой нэгэн Дан... Дармаевые нэн түрүүн ...ылтай. Энэ хонишон ар...бадахи табан жэлэйнгээ тү...рүүлые хурьга, ноохо абал...гаа үлүүлэн дүүргэһэн ...йна. Тэрэ арба гаран жэл... нютагтаа хонич һүрэг ус...хэрнэлсэжэ ябана. Байг...ша ондо тэрэнэй даадаг бри...гада эхэ хонин бүриһөө хурь... абаха гэһэн уялтатай.

Совхозой бэшэ хонишод ...лэ һайн бэлэдхэлтэйгээр ...уун хаһаяа эхилхэнь. ...шэдойнгоо, хурьгадайнгаа ...рануудые дулааланхай, ...э тэжээл, түлеэ залһа, ...аа хаамагууд, хобоо хоб...ууд, эм дом болон бусад ... зэмсэгүүд хүсэд бии.

Б. РИНЧИНОВ,
Хэжэнгын совхозой ахамад зоотехник.

Гансашье нүхэдэйнгөө дунда бэшэ, бүхы нютаг соогоо Виктор Илларионович Мартвинсов хүндэтэй болонхой. Юуб гэхэдэ, Виктор жэлһээ жэлдэ залуу мал шахан таргалуулха хэрэгтэ бүхы һаналаа табидаг, социалис мүрысөөндэ ходо түрүү ябадаг хүн юм.

Нёдондо тэрэнэй даадаг гүүртэдэ 360 эрэ хашараг даалгажа үгөө һэмди. Эдэ залуу малаа шахан таргалуулжа, 370 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болоходонь, бэлэдхэлэй пунктнуудта тушааха зорилго урдаа табинхайбди. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада тус гүүртын хашарагуудые шалган харахадань, шэгнүүрыень сүүдхэлэ дунда зэргээр 1075 граммаар нэмээһэн байгаа. Энэ хадаа бүхы ажалаа зүбөөр эмхилхэжэ, мүнөө үбһэ

ҮБЭЛДӨӨШЬЕ ТАРГАЛУУЛНА

тэжээлэй дутамаг, хүйтэн, бэрхэтэй үбэлжэлгын боложо байбашье һаань, түрүү үхэршэнэй хүсэ шадал, мэртэжэл шадабаряа дууһан элсүүлэн ажаллажа байһание гэршэлнэ.

Коммунис партиин гэшүүндэ кандидат. механизаторай мэргэжэл шудалһан Виктор Илларионович ажалдаа туйлаһан үрэ дүнгөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ улам арьбадхахын түлөө оролдоно.

А. БАГУЛОВ,
Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь.

ТҮРҮҮШЫН ХУРЬГАД

Эдэ үдэрнүүдтэ Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой Н. Чернегов, В. Посников гэгшэдэй даадаг эхэ хонидой отарануудта хурьга абаха халуун хаһа түлэг дундаа оронхой. Мүнөө эндэ хурьгашад түрүүшынгээ дун сагаан хурьгадые түлжүүлжэ байна.

Эхэ хонидой отарануудта элдэб минеральна тэжээл, мүн нарһанай шэлбүүһээр хэгдэһэн гурил үдэр бүхэндэ абаашагдажа захалаа.

Б. СЫРЕНОВ.

ШАЛГАЛСАНА, ТУҺАЛАЛСАНА

Арбадахи табан жэлэй эхинһээ хойшо Бодоной совхоз хүршэ оршодог Шитханай совхозой хүдэлмэришэдтэй ана-мана мүрысэнэ, бэе бэедээ ябалсажа, ажал хэрэгээ шалгалсадаг болонхой. Тиигэжэ хоёр талын шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд дары түргэн усадхагдана. Жэшээлхэдэ, һүүлэй шалгалтаар үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэгдэһэн, мүн ямар түрүү онол аргануудай хэрэглэгдэжэ байһаниинь элирүүлэгдээ бэлэй.

Һаяхан Бодоной совхозой малшад, хонишод Шитханай совхоздо ошожо, ээлжээтэ шалгалтаяа үнгэргөө. Айлшалһан ажахыһаа мал шахаха фермын үхэршэн Александр Мисюркеев, ахалагша хонишон Ширап Аюшеев, һаалиин фермые даагша Ирина Русакова, совхозой директор Александр Гаврилович Елшин гэгшэд Шитханай совхоздо ошожо, малай үбэлжэлгын ябаса, хонидой түл абалгада бэлдэһэниие, мүн тэжээл буйлуулан шанаржуулха хүдэлмэри шалган хараһан байна.

Ингэжэ дурсагдагша ажахынууд хоорондоо мүрысэхэдөө гансашье КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэхын түлөө бэшэ, мүн шэнэ табан жэлэй эхинһээ адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, эдеэ хоолой продуктнуудые улам элбэгжүүлхын түлөө тэмсэнэ гээшэ.

Манай корр.

Баргажан.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

БУЛТА ҺАЙН БЭШЭ

...рэхэ хабарай тарилгада хү...хэ трактор, машинануудай заһабарилагдажа байһан ...ай һонирхох домнай, эн... райгүйсэдкомой хүдөө ...хын управлениин ахамад ...кенер В. М. Дагаев ингэ... хэлээ һэн:

— Мүнөө энэ хүдэлмэри... ...ий нёдондонойхиһоо хараа ...са эмхитэйгээр ябуулаг...а гэжэ тоолонобди.

Нээрээшье, районой ажахы...удта хабарай тарилгада хү...хэ техникын, заһабарил... тухай тоо мэдээ абажа ...ахада, бүхы дээрээ эндэхи ...хоз, совхозууд үнгэрһэн ...лэй дүрбэдэхи кварталай ...эб үлүүлэн дүүргэһэн бай... Мүн байгша оной январь ...алашье нёдондоной энэ ...нхитэй сасуулхада, һураг... олон трактор, комбайн, ...лкэ бэлэн болгогдожо гар...даа. Илангаяа Ториин ...хоздо, «Мир» колхоздо ... хүдэлмэри һайнаар ябуу...гдана. Эдэ ажахынууд ...арай тарилгада хүдэлхэ ...никые байгша оной февра...ин 23 болотор заһабарил... дүүргэхэ зорилготой.

— Түбхын түрүүн запасной ...эгсэлнүүдые абаха захил... саггань хэжэ, тэдэниие ...ла абажа. шадаһанай ...аар бидэ техникэ заһаба...лгаяа муу бэшээр ябуул... Запасной частьнууд ... ехэ элбэг гэхын аргагүй. Зарим шухала зүйлнүүд урда мэтэ үшөөл дутаалдаһан зандаа. Хоёрдохёор, ажахынууд энэ хүдэлмэридэ механизаторнуудые олоор табяа, заһабарилгынгаа мастерскойнуудые һайнаар түхеэрээ.— гэжэ нүхэр Дагаев саашань хөөрэнэ.

Районой ажахынуудта ябажа шалгажа үзэхэдэ, энэ хэлээшэнь яһала тодорно. Эгээн түрүүн «Мир» колхоздо хүрэбэбди. Ажахын механизаторнууд техникэ заһабарилха түсэб-графигаа уридлажа ябана. Жэшээнь, декабрь, январь һарын түсэбһөө 20 трактор олоор заһабарилжа гаргаа. Энэ хүдэлмэри бригадно-узловой аргаар эмхидхэнхэй. Техникые түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһабарилхын түлөө бригада, узел бүхэн эршэмтэйгээр мүрысэнэ. Тэрэшэлэн хүнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр, эрхим шанартайгаар хүдэлгэхын тула тэдэниие урмашуулха гурим, нэмэлтэ түлөөһэн тогтоогдонхой.

Галиа колхозой МТМ-эйн дэргэдэ механизаторнуудай бүгэдэ нийтын һуралсал эмхидхэгдээ. Машина техникэ шудалха дуратайшуул суббото бүхэндэ һайнаар түхеэрэгдэһэн һуралсалай кабинедтэ суглардаг юм.

Гансал муу юумэнь гэхэдэ, энэ колхоздо таряа хуряалгын комбайн заһабарилга удаанаар ябуулагдана гэжэ ажаглалта хэхээр.

Ториин совхоздо заһабарилгын хүдэлмэри поточно-узловой аргаар эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь динлэнхидээ дүршэл ехэтэй хүнүүд хүдэлдэг. Жэшээнь, ажахын эгээл үнинэй, бэрхэ механизаторнуудай нэгэн Г. П. Иванов тракторай двигатель заһабарилдаг Д. Н. Осколков — электро-түхеэрэлгэнүүдые бэлэн болгоно. Трактор, машинануудай зарим хуушан узел, детальнуудые шэнэлэн заһаха, һэльбэхэ талаар ехэ дүршэл шадабаритай болоһон хүнүүд эндэ олон.

Заһабарилагшадай бүтээсэтэйгээр, һаадгүйгөөр, хүдэлхынь тула энэ эхид һайн эрхэ байдал бии болгохо, шухала хэрэгтэй юумээр хангаха гэжэ оролдоно. Жэшээнь, мастерскойнь дэргэдэ столово эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ амтатай халуун эдеэн бэлдэгдэнэ.

Тэрэшэлэн Оёорой, Борьёогой совхозуудта, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо техникэ заһабарилга баһал муу бэшээр ябуулагдана.

Гэбэшье районой бүхы ажахынуудта энэ хүдэлмэри иимэ һайнаар ябуулагдана гэхээр бэшэ. Илангаяа Алцагай, Боосын совхозуудта хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ техникэ заһабарилга аали нюбшоор ябуулагдана. Тусхайлбал, Алцагай совхоздо бии байһан бүхы 55 тракторай оройдоол арба гараниинь заһабарилагдаа, хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ техникэнь һаял заһабарилагдажа эхилээ. Харин комбайнуудые бэлэн болгохо тухай үшөө хэлсээшьегүй байха юм.

Һайн түхеэрэлгэтэй мастерскойн үгы дээрэһээл энэ хүдэлмэри ингэжэ ехээр гэдэргэ татагдана гээд эндэхи хүтэлбэрилэгшэд. мэргэжэлтэд шалтана. Нээрээшье, эдэ ажахынуудта заһабарилгын тусхай мастерской үгы юм. «Ойрын 2—3 жэл соо иимэ мастерской бариха тушаа түсэблөөшьегүй байнабди»,— гэжэ Алцагай совхозой ахамад инженер нүхэр Будаев хэлэнэ. Энээгээрнь бодоходо, совхоз мүнөөшье, саашадаашье техникээ өөһэдынгөө хүсөөр бага зэргээршье һаань, заһабарилдаг болохо тушаа һаналаа оройдоо табинагүй гээшэ. Үнэндөө, трактор, машина заһабарилгын хангалтагүй муугаар эмхидхэгдэдэг дээрэһээнь лэ тэдэнь халуун хүдэлмэриин үедэ эбдэржэ урагшаа ябадаггүй бшуу. Энээниие үнгэрһэн жэлэйшье дүн баримтална.

Һайн мастерскойгүйбди гэжэ гараа хабсараад, Госкомсельхозтехникын нэгэдэл техникыемнай заһабарилха юм гээд һуухада юумэн яагаад урагшаа ябахаб даа.

Алцагай совхоздо халуун хүдэлмэриин үедэ тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэхэдэ, механизаторнууд дуталдадаг. Теэд энэ ажахыда механизаторнуудые бэлдэхэ бүгэдэ нийтын һуралсал эмхидхэхэ талаар хэншье һаналаа табинагүй. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ асуудал баһал тоогдоногүй. Үнэндөө, энэ ажахыда тракористнар, комбайнёрнууд дуталдадаг болоһоор үнинэй.

— Хабарай тарилгада хүдэлхэ техникэ заһабарилга бүришье эмхитэй һайнаар, эршэмтэйгээр ябуулагдахаар байгаа. Теэд Госкомсельхозтехникын районой нэгэдэл өөһэдтөө яһала һайн түхеэрэлгэтэй заһабарилгын мастерскойтой аал, ажахынуудта ёһотой һайн туһаламжа үшөөл хүргэнэгүй,— гэжэ райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер В. М. Дагаев мэдүүлбэ.

Шалгалтада хабаадагшад:
В. МЕШКОВ, республикын арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ таһагые даагша;
М. ГАЛСАНОВ, районой «Зэдын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ;
В. БАДМАЕВ, «Правда «Бурятии» газетын корреспондент.
Д. АЮШЕЕВ, манай корр.

Союзна республикануудай Коммунис партинуудай съезднүүд

ШЭНЭ ТУЙЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

МИНСК. (ТАСС). Коммунис байгуулалтын дүй дүршэлөөр баяжуулагдаһан Белоруссиин Компарти XXIX съезддээ хүрэжэ ерэбэ. КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедые нягтаар тойрон жагсалгын оршон байдалда энэ съезд январиин 27-до республикын ниислэл хотодо нээгдэбэ.

Нэрьемэ альга ташалган доро делегадууд нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдые хүнтэдэ президиумдээ һунгаа.

Белоруссиин Компартиин ЦК-гай болон шалгалтын комиссиин тоосоонууд, 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын Гол шэглэлнүүдэй проект тухай элидхэл, мүн республикын партийна организациин хүтэлбэрилхы органуудые һунгалга съездын зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Т. Я. Киселев тоосоото элидхэл хэбэ. Республикын коммунистнууд, бүхы ажалшад партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект дотор найруулагдаһан коммунис байгуулалтын программые урма баяртайгаар угтаба гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэдээ, республикын ажалшад экономическа ба социальна хүгжэлтын шэнэ, бүри үндэр ехэ амжалтануудые туйлаба. Совет Эсэгэ ороной материальна ба оюун ухаан бодолой баялигта Белоруссиин оруулһан хубита горитой ехэ юм.

Элидхэл дотор, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо партиин шухала зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлгэ болохо хүн зоной байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулгын жэшээнүүд харуулагдаһан, үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Делегадууд дутуу дунданууды залан сэхээр, бүтэмжэтэй һайнаар шэнжэлнэ, эдэниие усадхаха харгы замуудые хараална. Тусхайлбал, ажалай нөөсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ, ажалһаа һамшаха ябадалые, мэргэжэлтэдэй ажалһаа гаралга, оролгые хорооһо, ажалай журамые али бүхы талаарнь бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. Ажахые эрхилэлгын арга онолнуудые һайжаруулгада, экономикые хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, түрүү дүй дүршэл болон эрдэм ухаанда үндэһэлэн, ажалаа эмхидхэлгые үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ партийна организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ.

Белоруссиин Компартиин шалгалтын комиссиин элидхэлые делегадууд шагнаһан байна.

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

1980 оной дүрбэдэхи кварталда промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай болон хүн зоной ажаһуудал хангалгын предприятинуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет ба ВЛКСМ-эй обком ИИГЭЖЭ ТОГТООБО:

Эдэ коллективүүдтэ дамжуулгын Улаан туг барюулалгатайгаар нэгэдэхи һуури олгожо, РЕСПУБЛИКЫН ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАРТА бэшэхэ:

Судна бүтээлгын завод. Продукци худалдаха түсэб — 108,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—100,5, олзо доход оруулха—116,3, соёлой-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэб 101,1 процентээр дүүргэгдээ.

«Бурятэнергын» РЭУ-гэй Южнэ электрическэ сетьнүүд. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, хэрэглэгшэдтэ электрын элшэ хүсэ үгэлгын хэмжээе 14 процентээр дээшэлүүлээ, тиихэдээ сетьнүүдтэ элшэ хүсэнэй гээгдэлые 2.1 процентээр хороогоо, хэрэглэгшэдые электрын элшэ хүсөөр таһалгаряагүй хангадаг болоо.

Үйлэдбэриин «Бурятгеология» нэгэдэлэй Хойто-Байгалай геолого-бэдэрэлгын экспедици. Гол дүнгүүдээр геологическа даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Ашагта малтамалнуудай нөөсэнүүдые элирүүлэн нээхэ түсэб бэелүүлэгдээ.

Түлишын промышленностиин министерствын Ивалгын леспромхоз. Продукци худалдаха түсэбөө—115,9 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ — 114,1, ашаг олзо абаха түсэбөө 110,2 процентээр дүүргэһэн байна.

«Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай прииск. Продукци худалдаха, металл олзоборилон ашаглаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргээ.

Тимлюйн цементын завод. Продукци худалдаха түсэбөө —101,2 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—100, ашаг олзо абаха түсэб 100,2 процентээр дүүргээ.

Каменскын хилээмэнэй 5-дахи завод. Продукци худалдаха түсэбөө—112,4 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—120,3, ашаг олзо абаха түсэбөө 116,2 процентээр бэелүүлһэн байна.

Үйлэдбэриин оёдолой «Туяана» нэгэдэл. Продукци худалдаха түсэб—103,3 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—105,5, ашаг олзо абаха түсэб 100,0 процентээр дүүргэгдээ.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын энергоучасток. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 100,1 процентээр дүүргээ. Ашаглалгын гаргашануудые түсэбһөө гадуур доошолуулаа, хэрэглэгшэдые электрын элшэ хүсөөр таһалгаряагүй хангадаг болоо.

Буряадай транспортна управлениин Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 2-дохи предприяти. Ашаа зөөхэ түсэб 106.3 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 106,3 процентээр дүүргэгдэбэ, түлишэ-тоһодолгын материалнууд алмагдаба.

Почто зөөлгын Улаан-Үдын отделени. Продукци зөөхэ түсэбөө—100 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээ —102,9, ашаг олзо абаха түсэбөө 102,8 процент дүүргээ.

Улаан-Үдын столовонуудай 1-дэхи трестын ажахын тоосооной 7-дохи столово. Эд бараанай эрьесын түсэб—102,7 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—103,1, ашаг олзо абаха түсэб 196,7 процентээр дүүргэгдэбэ.

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Прибайкалиин оньһожоруулагдамал нүүдэл колонно. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые—100,9 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 100 процентээр бэелүүлхэдээ, хүдэлмэриин түсэбөөр хараалагдаһан үнэ сэнгые баримталжа, барилгануудые ашаглалгада оруулһан байна.

«Связьстрой-6» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал 608-дахи колонно. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбөө—108,2 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—100,3, ашаг олзо абаха түсэбөө 113,7 процентээр дүүргэжэ, барилгануудые ашаглалтада оруулаа.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 581-дэхи поезд. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин—115, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 106,4 процентээр дүүргэгдэбэ.

«Бурятгражданпроект» гэжэ проектнэ институт. Дүүргэгдэһэн проектнүүдые захигшадта үгэхэ түсэбөө—111,9 процентээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ—103,4, ашаг олзо абаха түсэбөө 119,7 процентээр бэелүүлһэн байна.

«Бурятбыттрикотаж» нэгэдэл. Хүн зоной ажаһуудал хангалгын түсэбые—107,3, хамжаанай захилнуудые бэелүүлхэ—101,7 ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 101,9 процентээр дүүргээ.

Гостиницын «Байгал» нэгэдэл. Олзо доход абаха түсэбөө — 104,9 нэмэлтэ хангалтын түсэбөө 107 процентээр бэелүүлбэ.

«Бурятсельхозмонтажкомплект» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньһожоруулагдамал колонно. Хабсаралгын, тодхон табилгын хүдэлмэриин түсэб —106,3 процентээр, хабсаргагдамал узелнууд болон бэлэн болгогдоһон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ—103,2, ашаг олзо абаха түсэб 184 процентээр дүүргэгдээ.

* * *

1980 ондо мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдахын түлөө социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет ба ВЛКСМ-эй обком ИИГЭЖЭ ТОГТООБО:

Эдэ түрүү ажахынуудые республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ:

Улаан-Үдын районой гахай үсхэбэрилгын «Южный» комплекс;

Улаан-Үдын районой Сотниковой шубуунай фабрика;

Улаан-Үдын районой Улаан-Үдын шубуунай фабрика;

Загарайн районой бройлерно шубуунай фабрика;

Зэдын районой Оёорой совхоз;

Бэшүүрэй районой Бодонгуудай совхоз.

ИНДИИН ҮДЭР УЛААН-ҮДЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Индиин Республикын 31 жэлэй ойдо зорюулагдажа, городой олониитын суглаан январиин 26-да Улаан-Үдэдэ болобо.

Совет-индиин хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэд, ажалша коллективүүдэй, интеллигенциин, студент залуушуулай түлөөлэгшэд, партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй ехэ зал соо суглараһан байна.

Горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **В. П. Убеев** суглаа нээбэ. Совет-индиин хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай отделениин правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ **М. В. Мохосоев** элидхэл хээ. Агууехэ хоёр арадай хоорондо тогтоогдоһон хани барисаан, харилсаа холбоон тухай, эдэнэй һайн һайхан һанал бодол, хүсэл эрмэлзэл тухай тэрэ халуун дулаанаар хэлэбэ. В. И. Ленин энэ хани барисаанай эхи табиһан юм. Тусхайлбал, хоёр гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй албанай хэрэгээр нэгэ нэгэндээ ябалсажа байдаг ушар Совет ороной болон Индиин арадуудай холбоо барисаанай улам бэхижэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр нёдондо жэлэй һүүл багта Индидэ ошожо ерэлгэ мартагдашагүй үйлэ хэрэг болоһон байха юм.

Республикынь ойтой дашарамдуулан, суглаанда хабаадагшад энэдхэг арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Партиин обкомой секретарь **А. А. Бадиев** суглаанда хабаадаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУД ЗОРИЛГОНУУДАА ТОДОРХОЙЛНО

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой ээлжээтэ пленум болоо. Пленумдэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект ба районой партиина организацинн зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар элидхэл хэhэн партиин райкомой секретарь Д. Б. Цыдыпов, пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд КПСС-эй ЦК-гай түсэлтэ документын район дотор бэелүүлэгдэхэ тухай, мүн энээнhээ үндэhэлэн ямар хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа байhан тухай дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

Тус проектын хэблэлдэ толилогдон сасуу КПСС-эй райком партийна организацинуудай секретарьнартай, политинформаторнууд, пропагандистнууд болон агитаторнуудтай семинарнуудые үнгэргэжэ, тэдэнэй ойрын сагта дүүргэхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо hэн. Мүн партийна, профсоюзай болон хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ тус проект үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэhэн, политическэ, экономическа 64 hургуулинуудта ябагшад шудалhан байха юм. Документтэй танилсалга үргэлжэлhөөр. Проект зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан 700 гаран хүнүүд үгэ хэлэжэ, дурадхал болон hанамжануудаа оруулаа. Үгэ хэлэгшэдэй 276 хүниинь юрын ажалша зон болоно. Районой коммунистнууд, бүхы ажалшад партиин ЦК-гай проектые тон халуунаар hайшаахын хажуугаар, өөhэдынгөө hанамжа, бодожо ябаhан юумэнүүдые дурдан үгүүлнэ.

«50 лет Октября» совхозой түмэршэ дархан Ц. Жапов, жэшээнь, ажахынгаа бүхы техникые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхын тула трактор, машина болон бусад оньhон зэр зэмсэг заhабарилдаг баазаяа шэнэдхэн үргэдхэхэ шухала болоо гэжэ тэмдэглээ. Хэжэнгын совхозой отделение . эрхилэгшэ Ц-Д. Д. Дубшанов үгэ хэлэхэдээ, тосхон hууриhаа таhаршаад холуур ажаhуудаг хонишодой байра байдал саашадаа hайжаруулха, түбхинүүлхэ хэрэгтэй гэбэ. Худанай, Чисаанын совхозуудай малшад В. Л. Рскунова, Г. Т. Шкедова гэгшэд hаалишадта ажаллаhан стажай түлөө нэмэлтэ түлбэри нэмэжэ үгэдэг болоо hаа, ехэ hайн байгаа гэжэ хэлэhэн байна. Имэ hанамжа, дурадхалнууд олон. Мүнөө партиин райком коммунистнуудай, ажалшадай оруулhан hанамжануудые, хэhэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые наринаар шэнжэлжэ байнхай. Һүүлээрнь зохихо хэмжээ ябуулганууд хараалагдаха юм.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада туйлаhан дүнгүүд, саашанхи зорилгонууд тухай пленум дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. Өөрынгөө элидхэл соо районой промышленна предприятинуудай, совхозуудай зарим тэды амжалтанууд тушаа нүхэр Цыдыпов тогтохо зуураа ажахынуудай гүйсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, нөөсэнүүд тухай тогтобо. Валова продукци үйлэдбэрилгөөр зарим тэды амжалтын бии байбашье, зарим ажахынууд табан жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Һү, мяха, нооhо гүрэндэ тушааха түсэб дүүргэгдэнгүй үлэшоо. Тэрэнэй гол шалтагаанние элирхэйлэн харуулхые элидхэлшэ оролдоо.

Хонин ажалые абажа харахада, үнгэрhэн табан жэлнүүдэй туршада 100 эхэ хонин бүхэнhөө 80-haa үсөөн хурьгад абтаа. Тиихэдэ толгой бүриhөөнь 3,1 килограммhаа дээшэ нооhон хайшалагдаагүй байшоо. Тэрэнэй хажуугаар ехэ хонид, хурьгад олоор гарзалhан байха юм. Иимэшүү байдал үхэр мал үсхэбэрилгэ дээрэ мүн лэ ушарhан байха. Жэшээлхэдэ, үнеэн бүриhөө жэлдээ дунда зэргээр hү haали 1500 килограммhаа дээшэ гараагүй. Эдэ бүхэнэй болоход, түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдэгүй.

Мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо hайнаар эмхитэйгээр ябажа байна. Механизаторнуудай, мелиораторнуудай оролдосотой ажалай ашаар 1980—1981 онуудта малай үбэлжэлгэдэ гаргашалагдахаар нилээд ехэ тэжээл бэлэдхэгдээ юм. 245,5 мянган центнер үбhэн анха түрүүшынхеэ район дотор hүрилэгдөө гээшэ. Тиихэдэ сенаж, силос, витаминтай ногооной гурил хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр бэлэдхэгдээ. Мүнөө условно нэгэ толгой мал бүхэн 9,5 центнер тэжээлэй единицын хэмжээтэй тэжээлээр хангагданхай. Хонишод шэнэ түл абалгалаа baha нарин нягтаар бэлэдхэл хэнхэй. Бүхы коллективүүд кадрнуудаар хангагданхай.

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулhан социалис мүрысөөн ажалша коллектив бүхэндэ үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Тиин арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Хэжэнгын районой малшад 41 мянган центнер hү, 22 мянган центнер мяха гүрэндэ тушааха арга боломжотой байhанаа батадхаа. Тиихэдэ район дотор 50 мянган хурьган, 5 мянган тугал абтахаар хараалагдана.

— Манай совхозой малшад мүнөө жэлдэ урда урданайхиhаа үлэмжэ hайн амжалта туйлахаар зоригжонхой. Тиимэhээ бидэ малшадтаа таарамжатай зохид эрхэ байдал тогтоон байгуулхые оролдонобди. Һаяхан тугалшадые, hүнэй фермэнүүдые даагшадые суглуулжа, семинар-зүблөө үнгэргөөбди. Мүрысэдэг хүршэ Худанай совхозой хонишодтой хамта эхэ хонидые хаваруhалдаг бригадануудай түл абалгадаа хэр зэргэ бэлдэжэ байhыень шалгаабди. Байдал юрэнхыдөө hайн гэжэ тэмдэглэгдээ.

Красный Яр hууриндахи МТФ-дэ 40 тугалай бокс баригдаа. Ушхайтын комплекэдо baha иимэ байра бодхоогдожо байна. Боксово аргаар тугалнуудаа түлжүүлдэг болоходоо, гарзыень хороожо шадаха байхабди.

— Гүрэндэ мяха тушааха түрүүшын кварталай түсэб дүүрүүтэй байна. Үнгэрэгшэ октябрь hарада 250 толгой залуу үхэр шахан таргалуулгада табяа hэмди. Һаяхан тэндэhээ 96 толгойень сэхэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаажа, hаhала ехэ олзоло хүртөөбди, — гэжэ Хэжэнгын совхозой ахамад зоотехник Б. Ц. Ринчинов тэмдэглээ.

Загаhатын совхозой директор П. Б. Саганов ажахынгаа малшадай ажал хэрэг тухай хөөрэбэ. Эндэхи hаалишад, хонишод гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбөө сүм дүүргэжэ шадаhан байна.

— Амжалтаяа арьбадхахын тула ниитын малые элбэг тэжээлээр саашадаа хангаха асуудал зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэй, — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. — Һүүлэй арбан жэл соо малнай тэжээлээр оройдоо 44 процент хангагдадаг байгаа. Тиимэhээ мүнөө уhалагдадаг сабшалангай хэмжээе 400 гектараар үргэдхэхэ шухала болоод байна. Энэ талаар манай совхоздо районой зүгhөө горитой туhаламжа хэрэгтэй.

Пленум дээрэ мүн Худанай леспромхозой партбюрогой секретарь С. С. Солкин, райпогой правлениин түрүүлэгшэ Ц. А. Рабданов, Дээдэ-Худанай дунда hургуулиин директор В. Е. Балашова, «Первомайский» совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ Н. Ф. Исаева болон бусад үгэ хэлэhэн байна.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Р. Г. Баяртуев пленум дээрэ үгэ хэлээ.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаараа пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

Л. ГОМБОЕВ.

Марксистско-ленинскэ hуралсал

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй пропаганда болон агитациин таhаг Политическэ гэгээрэлэй байшангай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта хотын пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэбэ. «Ленин, КПСС коммунис ёho гурим, абари зан тухай» гэhэн курсые ударидалаг дээдэ шатын политhуралсалай пропагандистнууд политгэгээрэлэй байшан соо сугларба. Гурбан янзын элидхэл тэдэнэй анхаралда дурадхагдаба.

«Коммунизмын ажал хэрэгтэ үнэн сэхэ байлга — коммунис ёho гуримай дээдын жама ёho. Патриот-интернационалистнуудай оюун бодол» гэhэн элидхэл «Правда Бурятии» газетын редакторай орлогшо Э. И. Сосновская хэбэ. Хотын промышленна предприятинуудай арбадахи табан жэлэй, мүн 1980 оной түсэбүүдэй дүүргэлтэ тушаа, 1981 оной түсэбүүдые бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ тухай КПСС-эй горкомой промышленна таhагые даагша М. Ф. Платонов суглаарагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Үзэл суртэлай талаар империализмын хорото hэдэлгэнүүд ба тэрээнhээ уламжалан политическэ hэримжэеэ дээшэлүүлхэ тушаа А. Н. Потанин элидхэбэ. Эдэ элидхэлнүүдые пропагандистнууд сэхэтэ hонирхон шагнаа.

Манай корр.

Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхоздо Н. Б. Пурбуев арбаад жэлэй туршада hаалишанаар хүдэлжэ, эрхим малшан, залуушуулые хүмүүжүүлэгшэ гэhэн суудa хүртэнхэй. Тэрэ мүнөө партиин XXVI съездэ зорюулагдаhан мүрысөөндэ оролсоод, hү hаамаа доошолуулхагүйн түлөө оролдон хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист Н. Б. Пурбуев.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

МАНГИРТЫН ХОНИШОН

Зунай үедэ Дээдэ-Мангиртаар ябаа haa, эндэхи гоё hайхан байгаалляар hанаагаа ханажа барахагүйт. Эндэ ажаhуудаг хүнүүдшье оршон тойронхи байгаали мэтэ сэбэр hайхан, ажалша бэрхэнүүд юм. Түрэл нютагтаа үнэн сэхээр дурлажа, тэрээнтэй бүхы хуби заяагаа холбоhон залуушуулшье олон. Тэдэнэй нэгэн гэбэл, залуу хонишон Валентин Китонов болоно. Тэрэ армида алба хэжэ ерэhээр олон юумэ бодонгүй, хонишоноор хүдэлхэ байhанаа мэдүүлээ бэлэй.

Хүдөөдэ дээшээ болоhон хүбүүндэ хонишоной ажал мэдээжэ байгаа ааб даа. Тиибэшье тэрэ бүхэли отара даажа абахаяа түбэгшөөгөө hэн. Дүй дүршэл үшөөл байгаа байгаа hэн ааб даа. Тиимэhээ тэрэниие үнинэй хонишон Александр Фёдорович Переваловта туhалагшаар эльгээhэн байгаа.

— Энэл бэрхэ хонишонтой суг хүдэлжэ, энэ мэргэжэлэй бүхы нюусануудтай танилсаhан байнаб. Сэбэр сэхэ, үгэ хомортой Александр Фёдорович өөрынгөө ажалай жэшээгээр намайе hургаан хүмүүжүүлээ. Би мүнөөшье болотор тэрээнhээ зүбшөөл заабари абажа, ажабайдалай элдэб асуудалаар хөөрэлдэжэ, хэлсэжэ ябадагби, — гээд Валентин хөөрөө hэн.

Хонишоной дүй дүршэл түргэн олдоо бэшэ ааб даа. Тэрэ жэл ошохо бүри нэмэжэ, мүлигдөө бшуу. Өөрөө ажалша бэрхэ, урагшаа hанаатай хүбүүн бүхы хүдэлмэриеэ зүбөөр эмхидхэжэ, уданшьегүй ажалдаа муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлажа эхилhэн байна. Хонишодой ажал хүнгэн бэшэ ха юм. Илангаяа залуу айлда хүн зонhоо холо байжа, үдэр бүри хонидые дахахань бэрхэтэй. Теэд Китонов энээндэ уйдаагүй. Дурлаhан ажал дуун шэнги гэдэгтэл, аажам намдууханаар таран бэлшэжэ ябаhан хонидоо харахадаа, тэрэ зүрхэ сэдьхэлээ ханажа, баяр баясхаланда абтадаг.

Үнгэрhэн арбадахи табан жэл тэрэнэй ажабайдалда шухала шата болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эдэ жэлнүүдтэ тэрэ бүхэли отара даажа абаад, районойнгоо түрүү хонишодой нэгэн байhанаа харуулжа шадаа. Тэрэнэй бригада арбадахи табан жэлэй түсэб гүйсэд бэелүүлhэн байха юм. Тиихэдэ Китонов энэ табан жэлдэ партиин гэшүүндэ абтаа. Залуу коммунист ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Мүнөө тэрэ партгрупоргоор hунгагданхай. Түл абаха үедэ хүнүүд нилээд олон болохо бшуу. Тиимэhээ партгрупоргдо зүбшэхэ, шиидхэхэ асуудалнууд нилээд олон.

— Манай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл олон. Тэжээлээр хомор энэ жэлдэ тэрэниие нарин нягтаар гаргашалха гээшэ шухала. Теэд зарим отаранuудта үбhэн хонидой хүлдэ хаягдажа үгтэнэ. Энээниие дары усадхаха хэмжээ совхозой дирекци, партком абаха ёhотой, — гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

Хёлгын совхозой энэ хонишон мүнөө хонидоо хурьгалуулхаар бэлдэжэ байнхай. Тэрэ өөрынгөө туhалагша Николай Петрович Букотинитой хамта бүри дулаан байхада байра байдалаа дулаалhан, хурьгадта дэбдихэ хохир, хюрөөгэй хибэдэhэ асаранхай. Иигээд тэрэнэй отарада түрүүшын хурьгад маараладхань.

Даажа абаhан хүдэлмэридөө харюусалта сэхэтэйгээр хандадаг, эдэбхи үүсхэлтэй залуу коммунист В. Китоновто районойнь коммунистнууд этигэл найдабари хандуулжа, тэрэниие областной XXXI партийна конференциин делегадаар hунгаа hэн.

Д. ГАРМАЕВ.

Бэшүүрэй район.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

РСФСР:

ЭСЭГЫНГЭЭ ЗАМААР

«Новгородский» совхозой залуу оператор Александр Попов мяха үйлэдбэрилгөөр область дотороо эгээл эрхим дүн туйлаба. Тэрэ нормоhоо хоёр дахин олон —3800 гахай харууhалдаг юм.

Хүбүүнэй эсэгэ — Социалис Ажалай Герой, СССР-эй ВДНХ-да нэгэнтэ бэшэ хабаадаhан Александр Михайлович түрүүшынь багша, hурган хүмүүжүүлэгшэ болоhон байгаа.

Александрын hургуули дүүргэхэдэ, Поповтон гэр бүлөөрөө залуу мал шахан таргалуулха звено эмхидхэhэн юм. Хүбүүнинь ухаансар шаби байшоо. Һүүлдэ эсэгынгээ шахан таргалуулха цехэй начальник болоходо, хүбүүниинь участок даажа абаа hэн. Тэрэ гахайнуудай шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 560 граммаар нэмээжэ, жэл соо 600 тонно гахайн мяха абаhан байна. Новгородско областьдо үшөө нэгэшье хүн иимэ үрэ дүн туйлаагүй.

УКРАИНА:

АРЬБАЛАЛТЫН ШАДАБАРИТАД

Украинын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Донецкэ машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд шахтада хэрэглэгдэхэ вентиляторнуудай паспортда горитой заhабари оруулба. Тэдэнэр агрегадуудые хоёр дахин хүнгэн болгоо. Предприяти дээрэ металл болон материал гаргашалгые бага болгохо комплексно программые нэбтэрүүлhэнэйнь ашаар энэ туйлагдаа.

Продукци бүтээлгын бүхы шатануудта металл алмаха нөөсэнүүдые бэдэрдэг юм. Тиигэжэ машина бүтээгшэд жэл бүри 200 гаран тонно булад алмана бшуу. Пластмасса болон бусад материалнуудые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэдэг. Арбадахи табан жэлэй туршада заводто 8 мянга гаран тонно металл алмагдаба.

БЕЛОРУССИ:

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

Минскэ областиин «Красная смена» колхозой парткомой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн социальна хүгжэлтын талаар комисси гэр байра барихa хүдэлмэриие түргэдхэдэг. Болзорhоо хахад жэл урид 16 бүлэ шэнэ гэрнүүдые толлоhон байна.

Комиссида ородог колхознигууд, мэргэжэлтэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд ажахын социальна хүгжэлтын комплексно программые зохёон табяа юм. «БелНИИгипросельстрой» институдай архитекторнууд тус программатай зохилдуулан, колхозой hуурин тосхонуудые шэнэдхэн хубилгаха генеральна түсэб табиhан байна. Комисси барилгын хүдэлмэриие, тэрэнэй шанарые хинадаг.

Полесидэ мүнөөнэй агрогородок урган бодоно. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ эндэ 200 шахуу байра баригдаhан, худалдаа наймаанай-ажаhуудалай түб түхеэрэгдэhэн байна. Колхознигуудай үхибүүд саад, ясляар хүсэд хангагданхай. Һаяхан соёлой, эрдэм наукын болон спортын ордон нээгдээ. Колхознигуудай амаралтын байшан, аха классай hурагшадай ажалай ба амаралтын лагерь, стадион баригдахаар түсэблэгдэнэ.

ГРУЗИ:

МУЗЕЙ-СЭСЭРЛИГЫЕ ШЭНЭДХЭН ЗАhАНА

Грузиин романтизмын үндэhэ табигша Александр Чавчавадзиин Телави хотодохи гэр-музейе шэнэдхэн заhажа дүүргэбэ.

Архитекторнуудай проектын ёhоор, эндэхи сэсэрлигые шэнэдхэн заhаха хүдэлмэри хэгдэhэн байна. Газарай түхэл шэнжэдэ тааруулан байгуулагдаhан XVIII зуун жэлэй архитектурын эрхим бүтээл 12 гектарта нэмжыдэг. Энэ 400-гаад түрэлэй модо, hөөг ургадаг юм.

Хүн зоной олоороо ябадаг энэ сэсэрлигые шэнэдхэн заhаха хэрэгтэй болоо hэн. «Тбилгорпроектын» 4-дэхи мастерскойн мэргэжэлтэд энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлбэ.

ЛИТВА:

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАНУУДТА

«Литмежколхозстрой» нэгэдэлэй комплексно бригада «Интурке» гэжэ колхоздо hаалиин комплексын hүлдэ тэмдэг болохо түлхюур барюулба. Бригада мүнөөнэй фермэ ба олон байратай малшадай байха гэр болзорhоонь дүрбэ hараар урид ашаглалгада тушаагаа юм. Хүдэлмэреэ бригадна подрядаар эмхидхэhэнэй ашаар иимэ амжалта туйлаа.

Литвагай хүдөөгэй барилгада эгээл түрүүлэн К. Живнисын толгойлдог коллектив злобиннойхидой аргаар хүдэлжэ эхилhэн байна. «Интурке» колхозой барилгын талмай хүдөөгэй бусад бригаданuудай хүтэлбэрилэгшэдэй hургуули болоо. Ниитэ нэгэн нарядаар хүдэлхэдэ ашаг үрэтэй гэжэ тэдэнэр үнэмшөө.

Мүнөө жэлдэ «Литмежколхозстройн» хоёрдохи бригада бүхэн злобиннойхидой арга дүршэлые хүдэлмэридөө хэрэглэнэ. Тэрэниие үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ индустриальна бааза байгуулhаниинь туhалба. Тэрэ олонхи барилгануудые хабсаргагдамал түхеэрэлгэнүүдээр, оньhожоруулгын хэрэгсэлнүүдээр хангадаг.

Ажалаа түргэн аргаар эмхидхэдэг болоhониинь республикын колхозууд хоорондын барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэриин хэмжээе таба шахуу процентээр дээшэлүүлхэ, түрүүшын кварталай түсэбые КПСС-эй XXVI съездын нээгдэтэр дүүргэхэ арга олгохо байна.

МОЛДАВИ:

ФЕРМЭ — ЗАВОД

Фермэ болон заводой хоорондохи холбоое үргэдхэхэ тээшэ республикада эмхидхэгдэhэн тусхай шэглэлтэй транспортна нэгэдэлэй гол зорилго болоно. Нэгэ газарhаа hү зөөлгые эмхидхэхэдэнь, үсөөн машинаар ехэ продукци зөөхэ арга бии болоно. Автомадаар хангагдаhан диспетчерскэ hү зөөхэ графигые нарнаар сахилгые хангаха юм.

Ажахынууд болон предприятинуудай хоорондохи иимэ харилсаан али алиндань ашатай туhатай байха. Нэгэдэлэй транспортаар республикын фермэнүүдэй хүсэд хангагдалаг болоходо, транспорт сүлөөлэгдэжэ, гүрэндэ 1 миллионhоо үлүүтэй түхэригэй алмалта хэгдэхэ юм.

Саг болзортонь заводто эльгээгдэхэ продукциин шанаршье hайжарха байна. Шэнэ арга хэрэглэлэг болоhон ажахынуудай фермэнүүд муу шанартай hү тушаахаяа болинхой.

Республикын 300 гаран ажахы фермэнүүдэй продукциие тусхай транспортаар зөөхэ тухай заводуудтай хэлсээ баталанхай.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ

АРАД ЗОМНАЙ ОМОГОРХОДОГ

—ТАРЯАН... Таряашанай холонхой альган дээрэ алтаржа байhан шэниисын томо хоолос ямар hайхан гээшэб! Хүдөө нютагта үдэшын hэбшээнтэй холисолдоhон хангалшни яhан амтатайб даа!—дуhал уhан соо наранай элшын толорhон шэнги, Дугаржап Дашиевай хэлэhэн эдэ үгэнүүд соо буряад дуушанай, Россин Федерациин арадай артистын хүн бэеынь даруу зан, арадай дундаhаа ургажа гараhанаа hанажа ябадагынь, шагнагшадаа үнэн зүрхэнhөө хүндэлдэг маягынь, түрэл байгаалиингаа гоё hайханиие наринаар мэдэрэлгэ—хуу харагдана.

Дуушанай ошожо үзөөгүй, hайхан дуугаа бэлэглээгүй нютагууд гэжэ манай республика соо үсөөн үлөө ёhотой. Дугаржап Дашиев оюун бэлигээ шагнагшадтаа элбэгээр бэлэглэдэг гэхэдэ болохо. Имагтал оперно театр соо табигдаhан спектакльда, концертдэ гү, али филармониин концертнэ зал соо, телевидениэр дууладаг бэшэ, мүн институдай студентнэрэй, hургуулиин hурагшадай урда, заводой цех соо забhарлалгын үедэ, хүдөөгэй клубай сцена дээрэ дуушан hайхан аялгаяа долгитуулан байдаг. Орошодто болон сэрэгшэдтэ, барилгашадта болон геологуудта дуугаа дуулажа үгэдэг. Һүүлэй үедэ БАМ-ай барилгашадта дуушан онсо анхаралаа хандуулна: концертнэ бригадануудтай хамта тэндэхи бүхы посёлогуудта шахуу айлшалаа.

Тэрэнэй баян сэдьхэлые, ажалшадай үмэнэ ехэ харюусалгатай байhанаа мэдэрдэгыень иимэ нэгэ ушар гэршэлнэ. Нэгэтэ хээрэ дуушан хоёрхон хүндэ дуулажа үгэhэн юм. Тэдэнь хэд бэ гэхэдэ, тарялан дээрэ ажаллажа, соёлой байшанда ошожо үрдеэгүй тракторист эхэнэр хүбүүнтээ байгаа. Дуушан иигэжэ хөөрөө hэн:

—Эхэ хүбүүн хоёр тэрэ үдэрэйнгөө нормые ехээр үлүүлэн дүүргээ hэн гэжэ hүүлдэнь намда дуулгаhан юм. Магад, бидэнэй дуун ажаллаха hүрыень бадаруулалсаhаншье байжа болоо.

Дугаржап Дашиев мүнөөдэр—республика соомнай эгээл мэдээжэ дуушадай нэгэн. Хүгжэмдэ дуратайшуулые hонирхуулмаар юун бииб гэжэ Улаан-Үдэдэ ерэhэн айлшадай асуугаа hаа, Дашиевай дуу шагнахыень хүн бүхэн дурадхаэдхиха. Тэрэнэй алдар солын сууряан Буряадай хилэhээ үни гаранхай. Москвада, Ленинградта дуушаниие hайн мэдэдэг болонхой, Түбэй телевидениэршье тэрэ дуулаа, Москвада—Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй түбэй байшангай зал соо гансаараа үгэhэн концертнь тон ехэ амжалтатайгаар үнгэрhэн юм. Юрэдөө, нэрлэгдэгшэ зал соо дуулаха эрхэдэ дуушан бүхэн хүртэдэггүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Гэбэшье бүхэсоюзна алдар соло дуушанай абари зангые хубилгаагүй. Урдынхидаал адли, дуушан даруу зантай зандаа, байгаалиhаа үгтэhэн уран бэлигээ сагүргэлжэ, үсэд нэтэрүүгээр мүлидэг. «Минии ами наhан искусствада алба хэхээр зорюулагданхай»,—гэжэ урдынхидаал адляар хэлэhэн зандаа.

Бүри Свердловско консерваторидо hуража байхадань, Д. Дашиевай бэлиг олондо мэдээжэ болоо. 1966 ондо «Ураалай үнгэтэ шулууд» гэhэн хүгжэмтэ фестивальде, 1967 ондо дууше студентнэрэй Бүхэсоюзна конкурсдо хабаадажа, шанда хүртэhэн байна. Хэралгын жюрин гэшүүн байhан, дирижёр О. Дмитриади тэрэ үедэ иигэжэ бэшээ hэн: «Вокальна hайн шэнжэнэрээ, болбосорhон маягаараа Дугар Дашиевай дуулалга илгарма байгаа». 1967 ондо Москвада болоhон буряад хүгжэмэй концертдэ дуушан хабаадаhан юм. «Ураалай консерваториин студент Д. Дашиев дуушанай аргагүй ехэ бэлигтэй»,—гэжэ мэдээжэ композитор С. Раузов бэшэhэн юм.

1968 он залуу дуушанай намтарта ехэ урагшатай жэл байгаа. Нажартаа Софида болоhон залуушуулай болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаа. Харин ноябрь соо ёhотой алдар соло хүрэжэ ерээ: Дугаржап Дашиев Киевтэ болоhон М. Глинкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна IV конкурсын лауреат болоhон байна. Оронойнгоо алишье нютагуудhаа сугларhан дуушадтай болоhон хүшэрхэн мүрысөөнэй гурбан шатые дабажа, Д. Дашиев П. Загребельный гэгшэтэй хоёрдохи шангые хубаажа абаhан юм. Сэхыень хэлэхэдэ, тэрэ шангые нэгэдэхи гэхээр; юундэб гэхэдэ, нэгэдэхи шан хэндэшье үгтөөгүй hэн. Лауреадуудай түгэсхэлэй концертдэ Д. Дашиев М. И. Глинкын «Хойто зүгэй одон» гэжэ романсые, Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» гэжэ оперohоо Пинкертонэй ариие дуулаа. Лауреадуудай концертын Москвада болоходо, консерваториин Ехэ зал соо нэрлэгдэгшэ ариие болон С. Рахманиновай «Беhал гансаарааб» гэhэн романсые дуушан гүйсэдхөө. Тиигэжэ Д. Дашиевай нэрэ олондо мэдээжэ болоhон юм.

Конкурсын жюрин түрүүлэгшэ байhан СССР-эй арадай артистка И. Архипова буряад дуушанай хоолойе угаа үндэрөөр сэгнээ hэн. «Уральский рабочий» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, консерваториин ректор, профессор Б. Д. Гибалин иигэжэ хэлэhэн байна: «Манай лауреат вокальна ялас гэмэ бэлигтэй, хоолойнь гоё абяатай тенор юм. Дугаржап хүгжэмдэ абьяастай, эрмэлээлтэйгээр hурадаг, зохёохы ажалда харюусалгатайгаар хандадаг хүн. Ёhотойл «мүнгэн» хоолой даа!».

Свердловско консерватори baha дүүргэhэн Л. Шоболовтой хамта Улаан-Үдэдэ оперно театрай зал соо 1969 оной январиин 28-да Д. Дашиев анха түрүүшынхеэ ехэ концертдэ дуулаа hэн. Тиихэдэ СССР-эй арадай артист Л. Линховоин залуу дуушанай бэлигые тон үндэрөөр сэгнээ бэлэй: «Юрын бэшэ hайхан лирическэ тенор хоолойгоороо залуу хүбүүн бултанай дурые буляагаа».

Зүгөөр эхилхэhээ хойшо дуушан драматическа репертуарта эрмэлээдэг hэн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиигээд hанаhанаа байнбайн хүсэлдүүлжэ эхилээ юм. Хоолойгоо hалгаажа болохош гэжэ мэргэжэлтэд hэргылдэг байгаа. Харин Д. Дашиев өөрынгөө хүсые мэдэдэг, этигэдэг hэн. Вердиин «Травиата» соохи Альфредэй тон лэ лирическэ партиие Буряадай оперно театрта эхилэн дуулахадаашье, тэрэниие дуушан драматическа ольhотой болгожо шадаhан юм. Д. Дашиевай дуулаhан Альфред ү... зүрхэтэйшье бэшэ, дан нялуушье бэшэ.

Тиигээд лэ, түрүүшын ёhотой драмати... ческа партиин — Д. Вердиин «Аида» со... Радамесэй партиие дуулахадаа, зохёо... ажалайнгаа гол эрмэлээлэй зүб байhы... баталан харуулаа. Тэрэнэй герой ажаба... далай амисхалтай. Геройнгоо сэдьхэ... байдалай долгиие шадамараар дамжуул... хоолойнгоо абяан бүхэниие урадхуул... гаргажа шадаха байhанаа гэршэлээ. Рад... месэй партиие дуулаад байхадань, Д. Да... шиевай хоолойн драматическа тенор ба... hые хэншье hэжэглэхээ болёо hэк.

Дуушанай хүшэр замай удаадахи ш... тань гэхэдэ, М. Фроловой «Энхэ-Булад ба... тар» соо гол парти болоно. Буряад бэ... лигтэ дуушан И. Батуринай хоолойдо з... рюута тааруулан, тон хүшэр, багтаам... ехэтэй Энхын партиие композитор зохё... hон байха. Аяар гушаад жэлэй (И. Бату... рин Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууе... дайнда унаhан юм) үнгэрөөд байхада, э... партиие Д. Дашиев дуулажа шадаа. Д. Да... шиев хоолойгоороо И. Батуринhаа дуту... гүй, харин мэргэжэл шадабаряараа ү... байна гэжэ дуушадые хоюулайень шагн... жэ үзэhэн хүнүүд хэлэдэг.

Оперно үндэhэн репертуар тухай хэл... хэ болоо hаа, хүүгэдтэ зорюулжа, Б. Ямпи... ловай зохёоhон «Шэдитэ нюуса» гэжэ опе... ро сооhоо мал адуулагша Баярай пар... ти hанагдана. Энэ парти хадаа дуушан... хоолойн арга боломжодо тааруулагд... зохёогдоhон зүйл мүн. Арба гаран жэлд... сценэhээ оперын «буугаагүй» байhан... Д. Дашиевай бэлиг түгэлдэр хоолойн, т... рэнэй абьяастай бэрхэ нааданай аша ү... бии ааб даа.

Һүүлэй арбан жэл соо үндэhэн оп... оперодо hайн hайн партинуудые тэрэ ду... лажа үрдеэ. Б. Ямпиловай «Цырен... Ранжуров» гэжэ оперо сооhоо түрүүш... буряад революционерэй партиие ду... далтай. Тиихэдэ мүн лэ Б. Ямпиловай «... реэтэ жэлнүүд» сооhоо залуу хүбүүн Ба... зат болоно.

Гадна классическа оперно партинууд... Д. Дашиев хойно хойноhоонь бэлдэжэ ду... лаа. Р. Леонкаваллын «Паяцы» соо К... ниогой, М. Мусоргскиин «Хованщина» с... Андрей тайжын, Т. Хренниковэй «Шуу... ган соогуур» гэжэ оперодо Лёнькын, ... Римский-Корсаковой «Хаанай бэри» с... Лыковэй, Д. Пуччиниин «Богема» соо Р... дольфын болон бусад партинууд репе... туартань нэмээ. П. Чайковскиин «Елбэр... хатан» соохи Германэй, Д. Вердиин «От... ло» соохи Отеллын партинууд дуушан... гол илалтанууд болоо hэн.

«Отелло» гэжэ оперо «ганса актёрой ... жэг» гэжэ үсөөн бэшэ нэрлэгдэдэг ю... Юуб гэхэдэ, гол партиие дуулагшын б... лигhээ бүхы юумэн дулдыдадаг.

Д. Дашиевай бии болгоhон образые ю... тодорхойлноб? Хоолойн аянга гарай э... галга хоёр тон лэ тааралдаа, дуун н... далга хоёрынь бэе бэеhээ таhаршаг... гөөр хамтаржа шадаа. Энэ партиие б... дэлгын хүшэр замые гаталхадаа, вокальн... сценическэ образ байгуулха талаар ор... искусствада дуушан туйлай ехэ алхам ...

Мүн «Елбэрэй хатан» соохи Герман... партиие Дашиевай тайлбарилhан ушар б... ряад оперно искусствын түүхэдэ заатан... орохо байха.

Дуушанай шадабари жэлhээ жэлдэ ү... гана. Гэхэ зуура өөртэнь энээн тухайда ... лэхэлээр, дуушан өөрынгөө багшан... тээшэ хөөрэлдөөгөө шэглүүлдэг занш... Дуунай дээдэ hургуулида орохыень б... дэhэн Ч. Г. Шанюшкинае, консерватори... зааhан З. В. Щелоковае, Отеллын, Герм... нэй, Хозегэй партинуудые бэлдэхэд... туhалhан, дуушан ба режиссёр А. В. Дол... скиие ходо дурдадаг.

Дугаржап Цыренович Дашиевай ко... цертнэ репертуар угаа баян, ходол hэ... бэгдэжэ байдаг. Һүүлэй жэлдэ мэдээ... дуушан, өөрынь хани нүхэр Буряадай АСС... эй габьяата артистка Наталья Будаев... хамта дууладаг болонхой. Тэдэнэй ду... аялга ниилэнхэй, зондо hайшаагданхай.

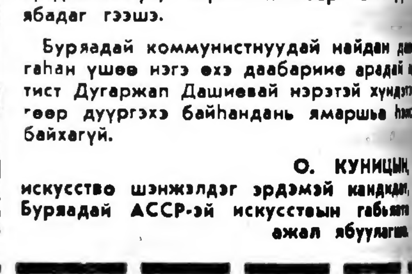
Элитэ ехэ дуушан, РСФСР-эй арад... артист Дугаржап Дашиевай амжалта б... дэндэ ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, Бур... дуушадай үндэhэн hургуули бүридөө... жэ мүнөө хэлэхээр болоо. Ахамад ү... мэдээжэ дуушад И. Батурин, Н. Петро... К. Гомбоева-Языкова, А. Арсаланов, ... Балдаков, В. Лыгденова тус hургууль... эхин болоҗо үгөө. Энэ hургуулиин эг... үндэр хяра хадаа Л. Линховоиной бэ... болоно. Дугаржап Дашиев — мүнөөдэр... Совет Буряадай хүгжэмтэ соёлой эг... ялагар ододой нэгэн.

* * *

Зэдын районой үргэн Ториhоо үр... гараhан Д. Ц. Дашиев түрэл партиин... XXVI съездын делегадаар hунгагд... 1975 ондо КПСС-эй гэшүүн болоhон б... лигтэ артист иимэ ехэ хүндэтэйшье, харю... салгатайшье эрхэдэ хүртэхэ үндэhэтэй ю... Юун бэ гэхэдэ, Д. Дашиев арад зонд... имагтал уран бэлигээ, hайхан дуугаа б... лэглээд лэ үнгэрдэггүй, харин ниитын ... ажал ябуулагша байна. Хоёр жэлэй ту... шада театрайнгаа партийна эхин органи... циин бюрогой гэшүүн ябаа. Арадай деп... тадуудай Советскэ райсоведэй депутад... хоёр дахин hунгагдаhан байгаа.

Мүнөө Д. Ц. Дашиев — Бүхэроссин ... атральна бүлгэмэй Буряадай отделени... түрүүлэгшэ, Буряадай профсоюзуудай о... ластной соведэй гэшүүн, КПСС-эй Улаа... Үдын горкомой гэшүүндэ кандидат. Эд... олон даабариие арадай артист заа... хүндэшөөнгүй, нарин нягтаар бэелүүл... ябадаг гээшэ.

Буряадай коммунистнуудай найдан да... гаhан үшөө нэгэ ехэ даабариие арадай ар... тист Дугаржап Дашиевай нэрэтэй хүндэт... гөөр дүүргэхэ байhандань ямаршье hэж... байхагүй.

О. КУНИЦЫН,
искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша.

Танилие ямараар ханганаб

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛҺЭЭ ЭХИТЭЙЛ

Арбадахи табан жэлэй туршада һуурин тосхомнай саашадаа хүгжэн һалбаржа үргэлжэлөө. Тосхоноо болбосон тухэлтэй болгохо талаар үнгэрһэн хугасаа соо нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ, ехэ барилганууд бодхоогдоо. Жэшээлхэдэ, 100 гаран хүүгэдэй байрлаха сад-ясли, гахайн фермэ ба номой магазин, столово ба хэдэн арбаад байрын шэнэ гэрнүүд ашаглалгада үгтөө. Тиихэдэ хэдэн томо барилганууд, тэрэ тоодо дунда һургуулиин һуури табигдаад байна. Хүн зоноймнай мүнөө баян дэлгэр ажаһуудаг болонхой. Жэлһээ жэлдэ тэдэнэй ажабайдал һайжарна, оюун бодол ба соёл болбосоролойнь хэмжээн дээшэлээ.

Тиимэһээ нютагай Совет, партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинууд хүн зонние соёлой талаар хангалгада нилээд ехэ анхарал хандуулдаг болоо.

Манай сельскэ Соведэй гүйсэдком колхозой партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудтай хамта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулха тухай асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсээд, соёлой комплекс байгуулха гэжэ шиидээ һэн. Энээнэймнай эгээл һайшаалтай һайн талань юуб гэхэдэ, урдань ами амяраа байдаг организацинууд (соёлой байшан, киногой хүдэлмэри, хүгжэмэй һургуули, уран һайханай бүлгэм, спорт гэхэ мэтэ) нэгэ хамтадхамал түсэбөөр бүхы ажал хүдэлмэреэ эрхилдэг болобо бшуу.

Нэн түрүүн, соёлой комплексын совет байгуулагдаа бэлэй. Сельсоведэй харьяата «Победа» колхозой түрүүлэгшэ В. В. Смолин соведэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан байна. Тус совет 7 комиссиһаа бүридэнэ. Жэшээнь, залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулха, спортивна, уран һайханай бүлгэмүүдэй, сүлөө сагаа яажа үнгэргэлгые эмхидхэхэ, ухибүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха гэхэ мэтэшэлэн комиссинууд байгуулагдаа. Комисси бүхэн өөрын тусхай түсэбүүдые табидаг, тэрэнь соведэй заседани дээрэ баталагдадаг гуримтай. Революционно һайндэрнүүд, Совет Армида мордогшодые үдэшэлгэ, сэсэгүүдэй выставкын һайндэр, уран һайханай харалгада бэлэдхэл — эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд соёлой комплексын соведэй хүтэлбэри доро ябуулагдана. Ушар нимэһээ манай комплексдо соёлой мэргэжэлтэдэй олоороо хүдэлдэгынь гайхалгүй. Уран һайханай коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэ, хореограф, хүгжэмшэн, клубуудта залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулдаг методистнууд болон бусад мэргэжэлтэд манайда бии.

Тэдэнэй нэгэн — клубуудай хүдэлмэриие эмхидхэхэ талаар методист Ольга Сороковикова болоно. Энэмнай Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищиин режиссерско отделениие дүүргэһээр гурбадахи жэлээ ажаллажа байна. Тиигэбэшье клубуудта ябуулагдадаг бүхы хэмжээ ябуулгануудай сценари зохёохо, клубай, филиалнуудта туһалха уялгаяа эрхим һайнаар дүүргэдэг. Тэрэнэй эдэбхи үүсхэлээр, ударидалга доронь шэнэ жэлээр «Миисгэйн гэр» гэһэн зүжэг клубай сценэ дээрэ табигдаа. Уран һайханай бүлгэмэй артистнууд үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 7-ной һайндэртэ зорюулан «Эрэлхэг зүрхэн» гэжэ зүжэг табижа, харагшадай зүгһөө ехэ магтаалда хүртөө бэлэй. «Победа» колхозой 50 жэлэй ойн һайндэртэ ерэхэдээ соёлой хүдэлмэрилэгшэд ехэ һонирхолтой программа бэлдэһэн байгаа. 50 жэлэй туршада тус ажахын дабаһан бэрхэшээлнүүдые, түйлаһан амжалтануудые тосхоной уран һайханай хүдэлмэрилэгшэд һонирхомоор, уран гоёор харуулжа шадаһан байна.

Мүнөө Бага-Куналейдэмнай уран һайханай хори шахуу кружогууд, хэдэ хэдэн ансамбльнууд, агитбригада болон студинууд хүдэлнэ. Эдэ коллективүүдэй хүдэлмэридэ хүнүүд бага ехэгүй хабаададаг юм. Жэшээлхэдэ, «Куналейские посиделки» гэһэн фольклорно ансамбльда 60 гаран наһатай эгэшэ дүүнэр Зоя, Матрена Смолинтон, Устинья Малкова, Ульяна Чубарова, 50 наһатай гахайшан, сельскэ Соведэй депутат Матрена Ефремовна Галушина болон бусад хабаадана. Тэдэнэй дуун ба хатар хүн зоной зүгһөө халуунаар угтагдадаг. Ухибүүдэй дуунай ансамбль, хореографическа кружок, залуушуулай «Романтик» гэжэ, ухибүүдэй «Колосок» гэжэ агитбригаданууд, залуушуулай театр һайн һайхан хэрэгүүдээрээ суурхадаг болоһоор үнинэй. Тэдэ Соведэйнгээ харьяата газар дээрэ ажалладаг таряашад ба малшадтаа, бүхы зондоо хүндэтэй айлшад болонхой юм.

Соёлой байшангай, клубуудай, улаан булангуудай, уран һайханай коллективүүдэй хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ һайжаруулха хэрэгтэ соёлой комплексын дүүргэһэн үүргэ ехэ. Сельскэ Соведэй соёлой талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ Надежда Митрофановна Стулева, соёлой комплексын директор Г. С. Фалилеев, хореограф Л. И. Голикова, ухибүүдэй хоорые хүтэлбэрилэгшэ Н. Г. Кобычева, хүгжэмшэн Ю. Е. Олейников болон бусад ехэ эдэбхи үүсхэл гаргадаг юм.

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор «...Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха, олониитын библиотекэнүүдые, клубуудые олон болгохо, ажалшадай һайн дуранай зохёохы ажалай ба амаралтынгаа саг үнгэргэхэ түбүүд болгохо, тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ» гэжэ тон зүб бэшээтэй. Нютагай Советүүд, партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд, юрэнхыдөө, энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ аргатай байһые манай ээлжээн дүй дуршэл гэршэлнэ гэжэ һанагдана.

Бидэнэр саашадаашье ажалшадайнгаа сүлөө сагаа ашаг үрэтэйгөөр үнгэргэхын тула бүхы эрхэ байдал хангаха ёһотойбди, уялгатайшье бди.

Л. ЮДИНА,
Бэшүүрэй районой Бага-Куналейн сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бага-Куналейн сельскэ Соведэй бүлэг депутадууд ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.
Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

СЭБЭР ХУБСАҺАН—НЮДЭНЭЙ ШЭМЭГ

Улаан-Үдын хүн зоной ажахуулжа хэрэглэжэ хангалгын ужам наруул байшан. «Бурятхимчистка» нэгэдэлэй химическэ аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг филиалай цех соо ороходомнай, хубсаһа угаадаг аппарадуудай, оньһото бусадшье түхеэрэлгэнүүдэй түерээн, нээрээн замханагүй. Хубсаһа хунар тушаажа абадаг Елизавета Дмитриевна Сабурова туха сүлөөгүй хэбэртэй: хүнүүдэй асарһан хубсаһа хунарые тушаан абаха үедөө зүбшэл, заабари үгэжэ байгаад, шадамараар хүдэлнэ.

— Үшөө нооһоор нэхэгдэһэн, хэмэл арһаар оёгдоһон хубсаһа асараа һаатнай, ялайтарнь угаагаад үгэхэбди, — гэжэ тэрэ захил хэгшэдтэ нэмэн хэлэнэ.

Гадар хубсаһа, хибэсүүдые, хүнжэлнүүдые химическэ аргаар угаахаһаа гадна, арһан дэгэлнүүдые, нооһон, нейлон, пумаажан бүдөөр нэхэгдэһэн хубсаһые элдэб үнгын будагта оруулха аргатай юм байна.

Тэрээнһээ гадуур гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хубсаһа хунараа эндэ асараад, түргэн саг соо угааха, тэрэнээ хатааха, элюурдэхэ аргатай. Нэгэ часай туршада тэдэнэр 10 килограмм хүрэтэр хубсаһа угаадаг юм.

Тус цехэй коллектив эбтэй эетэйгээр ажаллаһанайнгаа ашаар түсэбүүд болон абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тэдэнэр КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үнгэргэгшэ шамартаа оролсоод, арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые декабриин 27-до сүм дүүргэхэбди гэһэн уялга абаһан юм. Тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар мүнөө бэелүүлэнхэй. Тиихэдэ цех дотор арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые ахин дүүргэжэ ябагшад олон. Инструктор Бэлла Кулинец, аппаратчицанууд Татьяна Урбаева, Феоктиста Зорикова, хубсаһа тушаан абагшад Елизавета Сабурова, Руфина Шишкина, бусад тэрэ тоодо оролсоно.

Филиалые даагша Любовь Андреевна Малютина ингэжэ хэлэнэ:

— «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проект дотор захилнуудые дүүргэлгын шанар ба хангалгын соёл болбосорол дээшэлүүлхэ тухай тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Энэнь бидэндэ сэхэ хабаатай. Ушар тиимэһээ, түсэб дүүргэхэһээ гадна, захилнуудые дүүргэлгын шанарта саашадаашье гол анхаралаа хандуулха байнабди.

Мүнөө бидэнэр КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажалланабди.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аппаратчица Татьяна Урбаева.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕТ ХҮНЭЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ БОЛБОСОРОЛ

Манай орондо байгуулагдаһан хүгжэлтэ түгэс социалис общество айхабтар ехэ материальна болон оюун ухаанай баялигтай болонхой. Гэбэшье совет хүн бүхэнэй энэ баялигаа ушар ёһо мэдэнгээр, ажал хүдэлмэриез гүнзэгы һайнаар мэдэжэ, тон ехэ харюусалгатайгаар ашаглаал һаань, манай бүхы арга боломжонууд, түсэбтэ ажахын булюу таланһаа эрхимээр, дүүрэнээр бэелүүлэгдэхэ юм. Ушар тиимэһээ совет хүнэй хэр зэргэ болбосорһые, эрхэтэнэй талаар хүгжэһые харуулдаг шухалын шухала зүйл болгошо политическэ культура бүрилдүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ айхабтар шухала болобо.

Хүгжэлтэ түгэс социальна обществын Үндэһэн Хуули болохо СССР-эй шэнэ Конституциин баталан абтаһанай һүүлээр политическэ культура тухай асуудал дахинаа тон хурсаар табигдаба. СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ долоодохи сесси дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежнев тус асуудалые шиидхэлгэ социализмай демократие саашадань үргэжүүлхэ хэрэгтэй, манай гүрэн түрые коммунис ниитын ёһын захиргаан тээшэ хүгжөөлгэтэй холбоотой гэжэ тэмдэглээд, оронойнгоо үмэнэ хэһэн харюусалгаяа, арад зоной аша туһада үнэн сэхээр хүдэлмэрилхэ, Октябриин Эхэ оронойнгоо революционно түйлалтануудые хамгаалхаар хододоо бэлэн байха гэһэн дээдэ патриотическа уялгаяа ойлгодогоор совет обществын гэшүүдые хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилго табиһан байна.

Тиихэдээ Леонид Ильич нүхэр онсолон тэмдэглэһэн: «СССР-эй эрхэтэд өөһэдынгөө эрхэнүүд болон сүлөөнүүдые, тэдэниие бэелүүлхэ арга замуудые һайнаар мэдэхэ ёһотой байха, эдэ эрхэнүүд болон сүлөөнүүдэй коммунизм байгуулгын аша туһада хэрэглэжэ шададаг, эрхэтэнэй уялгануудые үнэн сэхээр дүүргэлтэй тэдэ таһаршагүй холбоотой гэжэ тодоор ойлгодог байха ёһотой. Энэ хэрэгтэ туһалжа, эрхэтэн бүхэниие үндэр политическэ культуратай болгохо туһалха гээшэ ажалшадай коммунис хүмүүжүүлгын түлөө харюусадаг партийна, гүрэнэй болон ниитын эмхинүүдэй шухала зорилгонь мүн». Политическэ культура гээшэ коммунист болон хүтэлбэрилэгшын гол шухала шэнжэнь мүн. Энэнь асуудалнуудые партийна, ангиин ёһоор шиидхэдэ, ниитын ажабайдалай эдэ хэрэгүүдтэ зүб шэглэлые үргэнээр олохо, тэдэнэр зүб политическэ сэгнэлтэ үгэхэ, бодото байдалай талаар туһатай тобшолнолнуудые хэхэ, ганса өөрынгөө зургаанай ба нютагай тала хараха ябадал зайлуулха хэрэгтэ үзэгдэдэг. Партийна документнүүд дотор энэ асуудалда саг үргэлжэ анхарал хандуулагдадаг.

Урдаа табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэдэ туһа боломоор үзэл сурталай ба сэдьхэл бодолой орон байдал ажалша коллективуудта байгуулха гээшэ коммунист болон хүтэлбэрилэгшын харюусалгада байна. Тэдэнэр үйлэдбэриин участок бүхэн дээрэ эрхим эмхидхэл ба гүйсэдхэлэй журам хангаха зуураа ажалай, эмхидхэлэй болон политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шадамараар таарамжуулха, үйлэдбэриин хүтэлэлдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, өөрынгөө заабаринуудаа моральна-политическэ хойшолонгуудые али бүхы хэмжээгээр харгалзан абадаг байха ёһотой. Тиин эдэ бүгэдые хүгжэлтэ түгэс социализмын оюун бодолой баялигуудые тайлбарилан нэбтэрүүлхэ ябадалтай холбохо ёһотой.

Энээнтэй дашарамдуулан, манай партида боложо байгаа тоосоонууд болон һунгалтанууд, КПСС-эй XXVI съездэдэ хэгдэжэ байгаа бэлэдхэл айхабтар шухала удха шанартай юм. Иимэ шухала политическэ кампани үнгэргэхэдөө, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партийна эмхинүүдэй хүдэлмэри али бүхы талаар дахин, дахин шэнжэлэн үзэхэ хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1980 он) Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев тусхай тэмдэглэһэн байна.

Партиин XXVI съездэдэ хэгдэжэ байгаа бэлэдхэл ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхиие дээшэлүүлхэ хүсэтэ арга олгоо. «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын оршон байдалда съездэ бэлэдхэл үнгэржэ байна.

Тоосоонууд болон һунгалтануудай үедэ ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдоно, арга боломжонууд элирүүлэгдэнэ, арад зоной ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээ хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, хүниие адли тэгшээр хүгжөөхын тулада эрхим һайн эрхэ байдал олгохо тушаа партиин хараалһан экономическа стратегиие бэелүүлхэ арга замууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Партийна суглаанууд болон конференцинүүд партийна ажал ябуулгада, экономико болон соёл хүтэлбэрилгэдэ ленинскэ ёһо гурим саашадань батадхалгада туһална. Партийна эмхинүүдтэ болоһон тоосоонууд ба һунгалтанууд КПСС-эй гэшүүдые эрхим политическэ культурын үзэлтэйгээр хүмүүжүүлдэг. Тэдэнэр коммунис һайхан зорилгонуудта үнэн сэхэ байхаар, мэргэжэлэйнгээ талаар һайн бэлэдхэлтэй байхынгаа хажуугаар политическэ зүб хараа баримталдаг, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэлгые хүгжөөдэг, бэрхэшээлнүүдые дабан гарадаг байха зэргэтэй.

Политическэ культура гээшэ имагтал коммунист болон хүтэлбэрилэгшын бэшэ, харин совет хүн бүхэнэй айхабтар шухала шэнжэ мүн. Политическэ культуратай хүн обществодо ашатай туһатай ажал хүдэлмэри болон ниитын ажал ябуулга эрхилдэг, гүрэнэй түсэб ба социалис уялгануудые шууд дүүргэхэ гээшэ нангин уялгамни гэжэ тоолодог.

Хүгжэлтэ түгэс социализм совет хүнэй политическэ культурада шэнэ эрилтэнүүдые табина. Эдэнь ямар бэ гэхэдэ, тэрэнэй ниитын хараа бодолынь үргэн, үзэл сурталай, уг заншалай талаар ехээр болбосоронги, гражданска болон гүрэнэй бодомжолгонь, ажал ябуулгынь шэнжэ дээдэ хэмжээндэ байха, мүн үйлэдбэриин, тэрэшэлэн национальна, ангиин болон бусад талааршье бэелүүлдэг ябуулгадаа харюусалгаяа гүнзэгыгөөр мэдэрдэг байха ёһотой.

Иимэ шэнжэнүүдые хүн бүхэндэ бүрилдүүлхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ байһаниинь ойлгосотой. Энэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэхын тулада, ажалшадай элдэб бүлэгүүдэй онсо шэнжэнүүдые хараада абан, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэг комплексноор бэелүүлхэ, үзэл сурталай хүдэлмэриие олониитын ажалай болон ниитэ-политическэ бодото ябуулгатай нягтаар холбохо шухала. «Үзэл сурталай, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай» (1979 он) гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоолдо энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнхэй.

Энэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон, партийна эмхинүүд пропаганда болон агитациин научна хэмжээ дээшэлүүлхэ, олониитэдэ мэдээсэл хүргэдэг бүхы хэрэгсэлнүүдые — газетэ, журналнуудые, радио болон телевидениие ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ эрхимээр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Политическэ һуралсалай системэ коммунистнууд, комсомолшууд болон партийнабэшэ хүнүүдые үзэл сурталай талаар хатуужуулха олониитын арга зэбсэг болонхой. Мүн тэрээндэ нэмэлтэ болгогдон, экономическа һуралсал бэелүүлэгдэнэ. Энэ жэлдэ 72 миллион хүн политическэ болон экономическа һуралсалда хабаадана.

«Политика гээшэ арад зоной хэрэг, пролетариадай хэрэг байха ёһотой» гэһэн ленинскэ һанал бодолые парти шууд бэелүүлдэг. Ниитэ-политическэ ажалда, гүрэн болон обществын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ эрхэтэдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бүхы шухала эрхэ нүхэсэл манда бии болгогдонхой.

17 миллион гаран түрүү хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенциин түлөөлэгшэдые нэгэдүүлдэг коммунистнуудай парти, город болон хүдөөгэй 127,3 миллион ажалшадые зэргэдээ багтааһан совет профсоюз, 39,5 миллион гаран хүбүүд, басагадые нэгэдхэдэг Ленинскэ комсомол энэ талаар тон ехэ үүргэтэй. Арадай депутадуудай Соведүүд ажалшадай ниитэ-политическэ ажал ябуулгын бодото һургуули болонхой. 30 миллион шахуу эрхэтэд — депутадууд болон эдэбхитэд тэрэ Соведүүдэй ажал ябуулгада сэхэ хабаададаг. Арадай хиналтын һунгагдадаг зургаануудта юһэ миллион гаран хүн ороно; 6 миллион шахуу хүн саг үргэлжэ эрхилэгдэдэг үйлэдбэриин зүблөөнүүдтэ хабаадалсана.

Эдэнэр бүгэдэ политическэ культураяа улам дээшэлүүлэн бэелүүлжэ, шэнэ түхэлэй политическэ ажал ябуулгашад, партиин политикые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө ушар ёһо мэдэхэ тэмсэлшэд байһанаа харуулна. Харин партимнай политиканъ арадуудай хоорондо эб найрамдал тогтоон батадхаха, оронойнгоо экономико болон бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые дээшэлүүлхэ, хүн зоной материальна болон оюун бодолой эрилтэнүүдые улам дүүрэнээр хангаха шэглэлтэй юм.

Совет хүн бүхэндэ политическэ культура хүмүүжүүлхэ зуураа партимнай хүн зоной политическэ талаар улам ехэ юумэ мэдэдэг болоһон, ушар ёһо мэдэдэг, манай үзэл сурталда этигэдэг ябадалда саг үргэлжэ түшэглэнэ. Партиин уряанууд болон шиидхэбэринүүдые үргэн олониитэ дэмжэдэг.

КПСС-эй XXVI съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахые эрмэлзэн, олон миллион хүнүүд габшагай вахтада жагсанхай. «Хүдэлмэришэдэй эстафетэ» гээшые шэнэ коллективүүд дэмжэбэ. Энэ үнэтэ үүсхэл хадаа предприятинуудта эльгээгдэхэ юумые саг соонь ябуулхын, продукциин шанар, бэе бэеынгээ үмэнэхи харюусалгые дээшэлүүлхэ шэглэлтэй юм. «Щекинско онол аргын» гол ёнонууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Ондоогоор хэлэбэл, хүдэлдэг хүнэй тоое хороохотой нэгэн хамта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ үрэ ехэтэй онол арганууд хэрэглэгдэнэ.

Тиин жагсан болбосорһон социализмын үедэ совет хүнүүдэй политическэ культурань тэдэниие али бүхы талаар хүгжөөхэ, коммунис байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадуулха эрилтэнь, эрхэ нүхэсэлынь ба зэбсэгынь болоно.

В. ВАСИЛЬЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

УЛААН-БААТАР. МНРП-эй хүнгэн промышленностиин эгээн томо предприятинуудай нэгэн болохо ноосо сэбэрлэн бэлдэдэг ниислэл хотодохи үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив МНРП-гэй XVIII съездын ба арадай революциин 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалжа, һалбариингаа бүхы хүдэлмэришэдтэ хандаба. Үүсхэл гаргаһан нэгэдэлэй ажалшад ойн баярай жэлдэ 2,5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ, шанарайнгаа талаар нэгэдэхи категоридо орохо продукциин хэмжээе үргэдхэхэбди гэһэн уялга баталан абаба. Мүнөө энэ, нэгэдэлэй предприятинуудта ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхын түлөө эршэмтэй тэмсэл эхилэнхэй.

* * *

УЛААН-БААТАР. «Партиин съездэдэ — эршэ түгэс ажал, эрхим шанартай продукци» гэһэн уряа доро республикын промышленна предприятинуудта габшагай ажалай вахта эхилэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ ороной ажалша коллективүүдтэ олониитын хабаадалгатай суглаанууд боложо, үнгэрһэн табан жэлэй дүнгүүд гаргагдана, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялганууд абтана. Зургаа һарын түсэбтэ даабаринуудые саг болзорһоонь урид бэелүүлхээр, промышленна үйлэдбэриин хэмжээе, мүн ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхээр бэлэн байһанаа хүдэлмэришэн анги элирхэйлнэ.

СССР-тэй НЯГТА ХАРИЛСАА ХОЛБООТОЙГООР

БУДАПЕШТ. Венгриин хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд зургаадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бэелүүлхэ үндэр хараа зорилгонуудые тодорхойлбо. Имагтал 1981 оной туршада һалбариин предприятинуудай үйлэдбэрилһэн продукциин хэмжээн 6 процентээр нэмэхэ юм. Тиихэдэ эд бараан, бүтээгдэһэн зүйлэй шанарта онсо анхарал хандуулагдаха байна.

Ингэжэ эд бараа үргэн хэлбэритэйгээр үйлэдбэрилэн гаргалгынь найдамтай үндэһэн хадаа адлирхуу түхэлэй совет предприятинуудтай нягта харилсаа холбоотойгоор ажалаа эрхилэлгэнь болоно. Мүнөө үедэ ВНР-эй хүнгэн промышленностиин бүтээһэн бүхы продукциин табанай нэгэ хуби СССР худар эльгээгдэнэ. Тиихэдэ СССР Венгриин хүнгэн промышленностиин предприятинуудые үйлэдбэрилхы арга боломжоор түгэс, мүнөө үеын эрилтэтэй зохилдуулагдаһан элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангана.

ҺУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

ПНОМПЕНЬ. Байгша оной түрүүшын хахад соо Кампучиин арад зон гүрэнэйнгөө засагай дээдын органиие һунгаха юм. Эдэ үдэрнүүдтэ һунгалтада бэлэдхэл эршэдэн үргэдэнэ. Кампучиие абаралгын Национальна нэгэдэмэл фронтын ЦК һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй һуралсал Пномпеньдэ эмхидхээ. Эндэ Кампучиин бүхы провинцинуудай түлөөлэгшэд суглараа.

Сугларагшадай урда үгэ хэлэхэ зуураа ЕФНСК-гай ЦК-гай дэргэдэхи пропаганда болон хүмүүжүүлгын талаар комиссиин түрүүлэгшэ Бу Тхонг болохоёо байгаа һунгалтануудай гүн удха шанартайе онсолон тэмдэглэбэ. Кхмер арад эрхэ сүлөөгэй оршондо дуугаа үгэжэ, өөрынгөө һаналые баталхадаа, Эхэ оронойнгоо ёһотой эзэн болоһоноо гэршэлхэ байна гэжэ Бу Тхонг хэлэбэ.

«КУБА ХЭЛЭНЭ...»

ГАВАНА. «Куба хэлэнэ— Америкын эгээн түрүүшын эрхэ сүлөөтэ газар дайда» — иимэ үгэнүүдээр үглөө бүри дэлхэйн арадуудай найман хэлэн дээрэ ороной ниислэлэй радиостанци дамжуулгаяа эхилдэг. Тиихэдээ эрхэ сүлөөгэй арал дээрэ, бүхы дэлхэй дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай үнэн үгэ тараадаг шуу. Мүнөө Куба дэлхэйн 100 гаран оронтой телефонно ба телеграфна шэжэмтэ утаһаар холбоогдонхой. Арадай засагай жэлнүүдтэ хэлхеэ холбооной техническэ талаараа хүгжэһэнэй ашаар иимэ харилсаа байгуулха арга хангагдаа бшуу.

Советскэ Союзай ба аха дүү бусад социалис оронуудай туһаламжаар бэелүүлэгдэжэ эхилһэн бүгэдэ национальна нэгэн автомат-телефонно холбоо байгуулха зорилготой ехэ хүдэлмэри байгша табан жэлэй туршада түгэсхэгдэхэ юм.

Гадна Куба мүнөө үеын найдамтай замбуулинай хэлхеэ холбоотой болоһон гүрэн гээшэ.

(ТАСС).

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ПНР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

ВАРШАВА. ПНР-эй правительствын хэблэлэй асуудалнуудые даадаг түлөөлэгшэ правительствын үмэнэһөө мэдүүлгэ тунхаглаба. Тэрээн дотор нигэжэ хэлэгдэнэ; хуулита мэдээнүүдэй ёһоор, январиин 24-дэ, хүдэлмэрилхэ субботодо 5 миллион шахуу хүн гэхэ гү, гүрэнэй секторто ажаллагшадай 60 гаран процентнь хабаадаа. Өөһэдынгөө эрхэтэ уялгые дүүргэһэн бүхы хүнүүдтэ правительство баясхалан хүргэбэ.

Гэхэ зуура үшөөл олохон хүн хүдэлмэридөө ерээгүй, ажалладаг газартаа тэдэнэй байгаагүйһөө шалтагаалан, арадай ажахыда дахинаа хохидол ушаруулагдаа. Энэнь дэлгүүрнүүдые хангалгада, шухала эд товарнуудые бүтээн гаргалгада һаад ушаруулһан, ороной экономическа байдалые саашадань муудхааха ябадал тохёолдуулһан байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Ниитын ба экономическа аша туһыень хараада абаһанай үндэһөөр лэ субботнигуудай асуудалые шиидхэжэ болохо. Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ бүтэмжэтэй оршон байдалда, зүришэлдөөгүйгөөр үнгэрхэ ёһотой. «Солидарностиин» удамаршадай зүгһөө забастовконуудые эмхидхэхэ, харата идхалга хэдэг ябадал илангаяа муу хойшолон ушаруулна. Иимэ оршон байдал бүтэмжэтэй хөөрэлдөө хэхэ аргагүй болгоно, улад зоной байдалые муудхана.

Польшын хэблэлэй агентство зарим министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй һанамжануудые дурдана. «Солидарностиин» уряагаар зарим хүдэлмэришэдэй ажалдаа гараагүй байһан ушар орондо ямар хохидол ушаруулнаб гэжэ тэдээн доторнь тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, эдеэ хоолой промышленностьда гансахан үдэрэй турша соо 140—150 миллион злотых, мүн машина бүтээлгэдэ, даб дээрэхи сэгнэлтын ёһоор 1 миллиард злотых хэмжээтэй гарза хохидол ушаруулаа.

МАДРИДТАХИ УУЛЗАЛГА

МАДРИД. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зорилготой зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй уулзалга январиин 27-до энддэ нэргээгдээ.

Совет делегациие толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев пленарна заседани дээрэ үгэхэ хэлэхэдээ, Мадридтахи уулзалга шиидхэхы шатадаа — урда тээнь ороһон дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, дүн гаргалгын документ бэлдэхэ шатадаа орохо ойртоо гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулха политикые буруушааха, Хельсинкидэ ойлголсогдоһые буруу һүргэхэ гү, али муушалха нэдэлгэнүүдэй гаргагдабашье, амгалан ба аюулгүй байдалай, түгшүүрил һуларуулгын, али али талада ашатай туһатай, тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбооной хараа бодолнуудай Европын арадуудай сэдьхэл бодолдо батаар нэбтэрэн оронхой байһые Мадридтахи уулзалга лаблан батална.

Манай һанамжын ёһоор, 1980 оной декабриин 8-да Польшын Арадай Республикын оруулһан, социалис оронуудай хамтын һанал бодолые элирхэйлһэн, конференци зарлаха тухай дурадхал бүгэдын хүсэл эрмэлзэлдэ һайнаар харюусана гэжэ совет түлөөлэгшэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

САГААН БАЙШАНГАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДЭЭСЭЛ

ВАШИНГТОН. Сагаан байшангай түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ирандахи США-гай посольствын хүдэлмэрилэгшэдэй сүлөөлэгдэһэнтэй дашарамдуулагдан, бусажа ерэһэн дипломадуудые хүндэлэн ёһололгын үдэр январиин 29-дэ үнгэргэхэ гэжэ президент соносхоо. Тэдэнэй патриотизмые мэдэрэлгын тэмдэг болгон, тус бүриндэнь зорюулжа, алтан медальнуудые шудхаха тухай хуулиин проект конгрессто харагдажа байнхай. Барисаанда байһанаа табигдагшадтай Сагаан байшанда бүлэнэртэйнь хамта уулзаха хүсэлэнтэйб гэжэ США-гай президент Р. Рейган соносхобо.

Американ-иранай харилсаан мүнөө дахин харагдажа байна, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхэ гэжэ Сагаан байшангай пресс-секретарь мэдээсэбэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Иран тушаа США-гай баримталха юрэнхы политика үшөө тодорхойлогдоодүй юм ха. США-гай гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэшье киимэрхүүгээр мэдүүлһэн байна.

САЛЬВАДОРТОХИ БАЙДАЛ

ВАШИНГТОН. Холбоото Штадууд Сальвадорой хархис хунтада экономическа ба сэрэгэй туһаламжа улам ехээр үзүүлжэ байна.

«Вашингтон постын» тэмдэглэһэнэй ёһоор, «США-да бүтээгдээ» гэһэн тамгатай сэрэгэй зургаан томо вертолёт Сан-Сальвадор шадархи Илопанго гэдэг аэродромдо ерэнхэй. Тэдэнь тагнуулай ябуулгануудые хэхын тула яаралтайгаар һэльбэгдэн зэбсэглэгдэнэ. Сальвадорой сэрэгшэд олон буу зэбсэгүүдые, тэрэ тоодо «М-16» гэдэг автоматическа винтовконууд, пулемедууд, автомадууд, гранатомедууд, бронетранспортёрнуудые, сэрэгэй ашаанай машинанууд ба бусад техникэ, һомо хэрэгсэлнүүдые абаба. Американ сэрэгэй хэдэн арбаад инструкторнууд шэнэ зэбсэгүүдые хэрэглэхэ шадабарида хунтын солдадуудые һургана, «партизануудта эсэргүү дайнай» аргануудые заана.

Вашингтоной захиргаан хунтые яаралтайгаар зэбсэглэхэдээ, бүһалгаалан бодоһон сальвадор арадай сохилто доро хархис засагай унаха ябадал зайсуулха гэжэ оролдоно.

МАНАГУА. Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национальна сүлөөлэлгын фронтын (ФНО) командованиин мэдээсэл тунхаглагдаа. Январиин 10-да эхилһэн бүгэдэ ниитын революционно добтолгын түрүүшын шатын зорилгонуудые фронтын отрядуудай амжалтатайгаар дүүргэһэн тухай тэрээн доторнь хэлэгдэнэ.

Дүрбэн шэглэлээр, тэрэшэлэн, нииcлэл хото — Сан-Сальвадорто патриодуудай бэелүүлһэн бүхы гол ябуулганууд тус документ дотор тоолон дурдагдана. Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы хаба шадабари, добтолхы ябуулгануудаа бэрхэ тааруугаар эмхидхэдэг байһаниинь тэмдэглэгдэнэ.

Добтолхы ябуулгануудай амжалтын нүлөөн доро патриотическа бодолтой солдадууд ба офицернүүд арад зоной талада ороод, мүнөө хамтынгаа дайсанда эсэргүү тулалдажа байһан олон ушар мэдээсэл дотор заагдана.

Революционно-демократическа фронтын уряалһан, добтолго дэмжэхэ зорилготой бүгэдэ ниитын политическэ забастовкын ябасые шэнжэлхэ зуураа ФНО-гой хүтэлбэри нигэжэ тэмдэглэнэ: хунтын олон тоото сэрэгүүдэй элсүүлэгдэн гулидхагдаһан Сан-Сальвадорто, арад зондо эсэргүү хэрзэгы шэрүүн мүрдэлгэ, хюдалгын хэгдэбэшье, ажалшадай ушар ёһо мэдэхэ хубинь забастовкодо эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Амгалан тайбан, тааруу байдал, эрхэ сүлөө ба үнэхөөрөө бэеэ даaһан байгуулалта орондоо хангаха ёһотой тэмсэл үргэлжэлүүлхынь ФНО-гой хүтэлбэри фронтын сэрэгшэдые, арадай хамгаалхы отрядуудай гэшүүдые, ажалшадые, сэрэгэй бүхы үнэн сэхэ албатадые уряална.

Арад зондо эсэргүү мүрдэлгэ хюдалга улам үргэдхэхэ зорилгоор США-гай буу зэбсэгүүдые хунтада олоор үгэжэ, американ сэрэгэй «советнигүүдые» эльгээжэ байһан ябадал мэдээсэл дотор эрид буруушаагдана.

Американ империализм зээрхэг түримхэй ябуулгануудаараа бүхы түбэй Америкэдэхи амгалан тайбан байдалда ехэ аюул тохёолдуулна гэжэ документ дотор хэлэгдэнэ.

Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национальна сүлөөлэлгын фронт тэмсэн бодоһон Сальвадорой арад зонтой һаналаа нэгэдэлгээ бүри эдэбхитэй болгохыень, Сальвадортохи тулалдаанда США-гай хамааралга зогсоохыень уряалан, бүхы арадуудта, амгалан тайбан байхые хүсэдэг правительствануудта хандаба.

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ АШААР МҮНДЭЛӨӨ

Ниислэл Улаан-Баатарhаа удаадахи ороной промышленна ба соёлой ехэ түб болохо Дархан хотодо дүтэлжэ ябахадаа, дэлhэтэhэн сагаан ууралые сэнхир тэнгэри өөдэ шэдэлжэ байhан үндэр хоёр бахана заатагүй обёорхот. Энэмнай хотын түрүү предприятинуудай нэгэн — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ТЭЦ гээшэ. Станциин гол байшангай үмэнэ, үндэр шулуун табсан дээрэ, бүхы дэлхэйн үгытэй ангиин вождиин алад холые хаймадан шэртэhэн бронзо монумент хүрэг бодхоогдонхой юм.

Советскэ Союзай аха дүү ёhоной туhаламжаар баригдаhан энэ ТЭЦ мүнөө үеын эрилтэ гүйсэд хангама оньhон техникээр зэбсэглэнхэй гээд тэмдэглэлтэй. 1965 ондо тэрэнэй түрүүшын агрегат электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилжэ эхилhэн юм. Харин 1966 ондо энэ станци сүм ашаглалгада үгтэжэ, Дарханай промышленна предприяти, гэр байрануудые электрын элшэ хүсөөр, халуун ууралаар хангадаг болоhон намтартай. Эгээл тэрэ үедэ Монгол орондо айлшаар ерэhэн нүхэр Л. И. Брежнев толгойлогшотой совет партиино-правительственнэ делегаци ТЭЦ-ые нээлгын айхабтар ехэ баяр ёhололдо хабаадаа бэлэй.

—ТЭЦ-эй ашаглагдаhан түрүүшын үдэрhөө хойшо совет мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро станциин хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эндэ тодхогдоhон орёо нарин оньhон техникые шудалха, тэдэниие залан жолоодожо hураха талаар горитой оролдолго гаргаа юм, — гэжэ ТЭЦ-эй директор Цэрээтэриин Аюрсэд хөөрэнэ. — Юрэдөө, гансал ТЭЦ-ые ашаглаха хүдэлмэри бэшэ, мүн нютаг зоной дундаhаа мэргэжэлтэдые hурган гаргаха хэрэг урагшатайгаар ябуулагдаhан гээшэ. Тэрэнэй ашаар лэ станцимнай хараалагдаhан болзортоо проектнэ хүсэндөө хүргэгдэhэн юм. Тиин Монголой дүрбэдэхи табан жэл соо (1966—1970 онууд) электрын ба дулаанай элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабари амжалтатайгаар бэелүүлэгдэhэн байна.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн гүйсэхын урдахануур түрүү предприяти гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө социалис мүрысөөн орон дотор үргэнөөр дэлгэрhэн юм. Энэ мүрысөөндэ ТЭЦ-эй коллектив онсо шалгаржа, түрүүшын hуурида гараhан байна. Энээнтэйнь дашарамдуулан, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй тогтоолоор Дархан хотын ТЭЦ-тэ дэлхэйн үгытэй ангиин агуу ехэ вождиин мүнхэ нэрэ олгогдоо hэн.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй туршада тус теплоэлектростанци энергетикын hалбарида хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлдэдэг ёhотойл hургуулинь боложо тодороо гэхэдэ алдуугүй. ТЭЦ-эй ашаглагдаад байhан түрүүшын үедэ эндэ 150 гаран совет мэргэжэлтэн хүдэлдэг hэн. Тэдэнэр лэ Монгол нүхэдөө шэнэ, орёо түхеэрэлгэнүүд дээрэ хүдэлгэжэ hургадаг, баян дүй дүршэлөө аха дүү ёhоор дамжуулан үгэдэг бэлэй. Харин 1978 онhоо эхилжэ, ТЭЦ-эй хүдэлмэриин бүхы участогуудые имагтал монгол нүхэднай өөhэдөө хангадаг болоhон байгаа. Эгээ мүнөө үедэ ТЭЦ-эй 80 хүдэлмэрилэгшэд гэхэ гү, али бүхы коллективэйнь дүрбэнэй нэгэ хуби түсхай дунда ба дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэд юм. Тэдэнэй хахадынь шахуу Совет орондо hураhан, совет дипломдо хүртэhэн зон гээшэ.

— Би Дарханай теплоэлектростанцида табан жэлhээ үлүү хугасаа соо хүдэлнэб, — гэжэ Цэрээтэриин Аюрсэд хөөрэнэ. — Киев хотын политехническэ институт дүүргэжэ ерэмсэрээ, энэ элшэ хүсэнэй үүтада хүдэлhэн намтартайб. Советскэ Союзай пимэрхүү предприятинуудта үйлэдбэриин hуралсал гаража, мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн байхаб. Аха дүү орондо байхадаа, олоhон эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэл, онол шадабарияа суг хүдэлдэг нүхэдтөө дамжуулха гэжэ оролдодогби.

Предприятиин коллектив дотор hурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэн хэлбэритэйгээр, үндэhэ түгэсөөр ябуулагдадаг. Һаяханал совет нүхэдэйнгөө зүбшэл, заабаряар орёо оньhон техникын жолоо барижа hураhан хүнүүднай мүнөө өөhэдөө дүй дүршэлөө залуу үетэндэ залхуугүй даамгайгаар дамжуулжа байдаг болонхой. ТЭЦ-эй ашаглагдаhан анха сагhаа хойшо таhалгаряагүйгөөр эндэ хүдэлhэн 60 гаран хүн ажалай ветеран гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоhон, гүрэн түрын шагнал хайрада хүртэhэн габьяатай.

Дархан хотын ТЭЦ-эй СССР-эй нэгэдхэмэл энергосистемэтэй холбогдоhон ушар тэрэнэй үйлэдбэриин арга боломжые эрид дээшэлүүлээ. Мүнөө энэл станци хуудам сагаан талада ульгэр соохидол мэтэ урган бодожо, социалис аха дүү оронуудай бата хани нүхэсэлэй гэршэ болоhон Дархан хотын бүхы предприяти, гэр байрануудые электрын элшэ хүсөөр, дулаагаар гүйсэд хангана.

...Ниислэл Улаан-Баатарай удаадахи ороной эгээн томо промышленна ба соёлой түб Дархан хотын [illegible] бодоhон олон дабхар байшангуудай оройгоор сагаан ууралаа Монголой сэнхир тэнгэри өөдэ дэлhэтүүлжэ, үдэр, hүнигүй, амиды хүндэл амилан хүдэлгэшэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ТЭЦ-эй коллектив эдэ үдэрнүүдтэ МНРП-гэй XVIII съездын ба Арадай революциин 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ үндэр социалис уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

— Хүн зоноймнай дүй дүршэл, тэдэнэй зоригжол, сэдьхэлэй hайхан эрмэлзэл энэ удаашье hайн амжалта туйлаха байhанаймнай найдамтай үндэhэн болоно, — гээд хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ нүхэр Ц. Аюрсэд мэдүүлбэ.

Бидэшье тэдэндэ амжалта хүсэн юрөөгөөбди.

В. БАБКИН,
ТАСС-ай корр.

Улаан-Баатар.

ТЭБЭРИ БАЯР БАЯСХАЛАН...

Үбшэлhэн хүниие аргалжа, тэдэндэ ажалай жаргал, ажабайдалай hудаhанай сохисые мэдэрүүлхэ гээшэ врач хүнэй табисуур мүн шуу.

Терапевт Галина Семеновна Сотникова врачаар хүдэлмэрилжэ байhан үе соогоо олон тоото үбшэнтэнhөө баяр баясхалан нэгэтэ бэшэ дууладаг лэ ааб даа. Тингэбэшье тэрэ нэгэтэ өөрөө хүндөөр үбшэлжэ, районойнгоо больницын хирургическа отделенидэ орожо, аргалуулха баатай болоо hэн. Тэдэ эрхимээр хэгдэhэн операциин ашаар тэрэ дары hайжаржа, уданшьегүй ажалдаа гараhан юм. Г. С. Сотникова больницаhаа гарахадаа, отделениин hанамжа, дурадхалнуудай дэбтэр соо иигэжэ бэшэhэн байдаг. **«Танай мэргэжэлэй илангаяа тон шухалые, хүндэ хүшэр, харюусалгатайень үбшэнтэн болоод эндэтнай хэбтэхэдээ мэдэрбэб. Операционно столой дэргэдэ хэдэн часаар зогсохо, hүүлээрнь түргэн hайжархынь түлэ hанаагаа зобон, оронойнь хажууда нэгэнтэ бэшэ ошохо, туhалха, зөөлэн үгөөр hэргээн баясуулха гэхэ мэтэ, үнэн дээрээ, айхабтар ехэ ажал байна даа! Үбшэнтэн тухай анхарал оролдолгынтнай түлөө таанадта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб».**

Эдэ үгэнүүд хирургнууд Климентий Иванович Аржиковта, Доржи Ринчинович Буянтуевта, Дмитрий Петрович Морчикто, няня, сестрануудта зорюулагдана. Тэрэ дэбтэр соонь иимэрхүү удхатай баяр баясхалангай үгэнүүд үсөөн бэшэ. Тэдэниие хүдэлмэришэд ба алба хаагшад, hаалишад ба хонишод, бусад бэшэдэг. Тэндэ үлүү гоё, уран hайхан үгэнүүдые олохогүйт, юрын лэ баярай, үнэн зүрхэнhөө гараhан үгэнүүд байха. Жэшээлхэдэ, Далахайн совхозой үндэр наhатай хонишон, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда гурба дахин шархатаhан И. Ш. Цыренов ажалаха арга боломжо олгоhонойнь түлөө хирургнуудта баяраа хүргэнэ. Саашаданьүнишахада, хүндөөр үбдэhэн ашынгаа түлөө нагаса эжы — малшан Эльвира Цыремжитовагай сэдьхэлээ зобоhые ойлгонобди. Тэрэ урагшатай операци хэhэнэйнь түлөө хирург Джангар Дугарович Доржиевые магтана.

Тус отделениин мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэдтэ гансал нютагай зон баясадаг бэшэ юм. Албанай гү, али хубиин хэрэгээр иишэ ябаhан али олон хүнүүд үбшэлжэ, гэнтын аюулда орожо, хирургнуудай туhаламжада хандаха баатай болодог. Хүбүүгээ абаруулhан Шендриггэнэй гэр бүлэ, Улаан-Үдын гол мүрэнэй портын инженер Д. Д. Цыренов, Армениhээ ерэhэн И. М. Варданян, бусад hайн hайхан үгэнүүдээр hанамжаяа дэбтэртэ бэшэнхэй.

Эгээл олон, эгээл hайхан үгэнүүд Захааминай районно больницын үнинэй хирург Климентий Иванович Аржиковта зорюулагданхай. Захааминаархин тэрэниие үнинэй мэдэдэг. Операционно стол дээрэ гараhан лэ хүнүүдэй олонхинь энэ хирургын «алтан гарта» ороhон лэ байдаг.

Хүн бүхэндэ шахуу эгэшэ, дүү байдаг. Эгэшэ хүнэй энхэргэн сэдьхэл, эльгэ зүрхые медицинскэ сестранууд hануулдаг. Больницада хэбтэhэн үбшэн хүндэ сэдьхэлээрээ сестраhаа дүтэ, ойро хүн байдаггүй шуу. Тиимэhээ тэдээн тухай hайн hайхан үгэнүүдэй бэшэгдэхэнь гайхалгүй. «Зөөлэн хараса, гартнай бидэндэ туhалаа. Хододоо иимэ номгон даруу, түбшэн зөөлэн, залуу сэбэр байгты», — гэhэн үгэнүүд отделениин сестранууд В. П. Трапкова, Н. К. Криволапова, В. Ваганова, Л. Полонных, А. Смирнова, Т. Пакулева, С. Дашеева, Б. Бауэр болон бусадта зорюулагдана.

Сагаан халаад үмдэhэн хүндэтэ хүнүүднай иимэ үгэнүүдтэ хүртэхэл ёhоороо хүртэнэл даа.

Д. УРБАЗАЕВ.

Захаамин.

ХОХИДОЛТО ХОЙШОЛОН ТУХАЙ ҺАНУУЛМААР

Харгыгаар ябаха дүрим сахиха талаар ойлгууламжын хүдэлмэриин саг үргэлжэ ябуулагдабашье, hогтуугаар машинын рульда hууhан гү, али юрэ hэримжэеэ алдаhан жолоошод ушарhаар гээшэ. Илангаяа автотранспортын олошорхо тума иимэ ушарнуудтэй яашье эбсэшэгүй болоно.

Ушар иимэhээ үнгэрhэн жэлдэ республикымнай харгынуудта болоhон аваринуудай шалтагаануудые элирүүлхые оролдообди. Гүрэнэй автоинспекциин харгын-патрульна албанай хүдэлмэрилэгшэд ниитын инспекторнуудта түшэглэн, олон тоото шалгалта үнгэргэhэн, предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй харилсаа холбоо байгуулжа, жолоошодой дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие hайжаруулhан байна. Гэбэшье харгын дүрим хазагайруулhанай хойшолон гэхэдэ, 1000 шахуу авари болоо. Энэ усалта ушаралhаа 300 хүн наhа бараhан, 1103 хүн шархатан гэмэлтэhэн байна. Бүхы аваринуудай 83 процент жолоошодой гэмээр болоо гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Машинаяа хэтэрмэ түргэнөөр гүйлгэхэдэ гү, али харгыда hэримжэгүйгөөр ябахада, тон аюултай гэжэ жолоошон бүхэн мэдэдэг. Тэд нилээд олониинь юрын дүрим сахиха уялгаяа анхархаяа болёод, нормоhоо үлүү түргөөр гүйлгэнэ. Хүн зоной ажаhуудаг hууринуудта ямаршье машина часай туршада 60, бусад харгыгаар хүнгэн автомобильнууд 90, ашаанай машинанууд ба мотоциклнууд 70 километрhээ дээшэ бэшэ түргэнөөр ябаха зэргэтэй.

Үнгэрhэн жэлые абаад харахада, транспортын скоростиие дээшэлүүлhэн ушарhаа 124 хүн наhа бараhан, 448 хүн гэмэлтэhэн байна. Өөрынгөө арга боломжые буруу сэгнэдэг, бэерхүү, харгын эрхэ байдалые бодотоор ойлгодоггүй жолоошодой гэмээр иимэ ушарнууд болоно гээшэ.

Заримдаа харгын годируудa авари тохёолдодог. Жолоошон эгээл эндэ харгын дүрим баримталангүй машинынгаа ябасые аалидуулдаггүй. Иигэжэ нэн түрүүн өөртөө, урдаhаань ерэжэ ябаhан машинын жолоошодто, пассажирнуудта тон лэ аюултай байдал тохёолдуулна гээшэ. Иимэ баталамжада жэшээнүүдшье олдоно ааб даа. Загарай, Шэнэ-Бэрээн тосхонуудай хоорондохи харгыда Шэнэ-Бэрээнэй авто-заhабарилгын заводой ашаанай машинануудые жолоододог Афанасьев, Вернер гэгшэд харгын годируудa хараадаа абангүй гүйлгэжэ ябаhаар шанга гэгшээр мүргэлдөө. Иимэ аймшагтай усалай болоходо, Афанасьевынь машина соогоо шаташаhан, нүгөөдэнь хүндөөр шархатажа, больница абаашагдаhан байна.

Эдэ бүхы баримтануудые согсолжо үзэхэдэ, ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй hэргылэмжын хүдэлмэри ябуулаагүй hаа, үшөөшье олон аваринууд болохо байгаа гэжэ элирнэ. Дурсагдагша хугасаада машинын скоростиие дээшэлүүлhэн 15086 жолоошон баригдажа, хэhээгдэhэн байгаа. Иимэ хэмжээнүүд нилээд олохон жолоошодто hургаал болоhон ёhотой.

Архи ууhан hогтуу жолоошодой гэмээр болоhон гэнэ усалнуудай үедэ 164 хүн үхэhэн, 454 хүн гэмтэhэн байна. Жэшээнүүдые дурдабал, Авиационно заводой хүдэлмэришэн Е. И. Подгорный хатуу харые даражархиhанай удаа хубиин «Москвич» түхэлэй автомашинада hуужа, hалхи hүрин гүйлгэбэ ха. Тиин Комаровой нэрэмжэтэ үйлсөөр гүйлгэжэ ябатараа, 5 наhатайхан үхибүүниие дайруулаа. Тэрэнь саг дары ами табяа. hогтуу жолоошон өөрыгөө мэдүүлхэгүйн, харюусалгаhаа зайсахын тула зугадан харайлгаа. Тэд уданшьегүй ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ балшыса баригдаhан байна.

Шалгалтануудай үедэ 11198 hогтуу жолоошон баригдаа hэн. Иимэ шалгалта хиналтануудай ашаар олон лэ аваринууд hэргылэгдээ гээшэ.

Ябаган хүнүүдэй үйлсөөр саг үргэлжэ нарин нягтаар, hэримжэтэйгээр ябадаг hаань, мүн лэ hайшаалтай бэлэй. Эдэнэрэй жолоошодые зэмэлдэг, гэмнэдэг hаань, жолоошодшье ябагашуулай онол назагай ябадалые шүүмжэлдэг. Энэшье, тэрэшье талыень хамгаалжа, харгалзаhанай үлүү. Юрэл баримтада анхарая. Хэрбээ автомашинын ябаган хүнүүдые дайраха ушарнуудые абаад хараа hаа, аяар 56,3 процент ябагашуулай гэмээр болодог гэжэ элирээ. Жэшээлхэдэ, эрхэтэн В. Я. Боннар дүтэ ерэhэн машинын урдуур hогтуугаар үйлсэ хүндэлэн гүйжэ ябатараа гэнэ усалда ороо.

Гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэдэй ябуулдаг hэргылэмжын, ойлгууламжын хүдэлмэриин саашанхи зорилгонууд тушаа тогтоходоо, байгша оной январь, февраль hаранuудта «Харгы» гэhэн рейд соносхогдобо гэжэ тэмдэглэлтэй. Харгыгаар ябаха дүрим сахилгын хиналта бүри шангадхаха, жолоошодой харюусалга дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Мүнөө үедэ республикын район бүхэндэ рейдын ябасые шалгажа байха комиссинууд байгуулагданхай.

Л. ПОПОВ,
гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэ.

ГАИ-гай экран

Харгыгаар аюулгүй ябаха хэрэгые хинадаг албанай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрhэн долоон хоногто 37 hогтуу жолоошониие балшыса бариhан байна. Харгын дүрим саг үргэлжэ хазагайруулагшадтай дахинаа ушарагдаа. «Бурятцелинстрой» трестын 10-дахи автобазын жолоошон Н. А. Сластин, авиазаводой слесарь Б. Л. Эрдынеев, 173-дахи нүүдэл-оньhожоруулагдамал колоннын хүдэлмэришэн В. Г. Черенко, машина жолоодохо эрхэеэ хаhагдаhан Б. Г. Фролов, В. М. Осокин гэгшэд архиин халуунтайгаар рульда hуугаад табилуулжа ябаhанаа, замаа таhалдуулха баатай болобо. Үйлсэ, гудамжануудта анхарал, hэримжэ багатайгаар ябадаг хүнүүд үшөөл ушарhаар. Техническэ мэргэжэл олгодог хотын 2-дохи училищиин hурагша С. Г. Китаева машинада дайрууллаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ үйлсэ хүндэлэн гараха дүрим баримталаагүй бшуу. «Бестужевский» совхозой тракторист Ц. Ш. Шиндаков Хяагта ошохо харгыда ороходоо, хажуугаарнь үнгэржэ ябаhан нүгөө трактор ошожо мүргэбэ. Иигэжэл усалта ушарнууд болоно бшуу.

ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй hайн дуранай туhалагшад харгыгаар ябаха дүрим хазагайруулhан 825 хүниие элирүүлhэн байна.

Н. СЕМЕНОВ,
гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэ.

Спорт

ОДОТО ЭСТАФЕТЫН ЭЛШЭ

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ облпрофсоведэй үүсхэлээр физкультурын коллективүүдэй, спортклубууд болон бүлгэмүүдэй дунда бүхэсоюзна одото эстафетэ үнгэргэгдэhэн байгаа.

«Урожай», «Труд», «Спартак», «Буревестник», «Локомотив» бүлгэмүүдэй областной соведүүд, ЛВРЗ-гэй болон авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубууд ВЛКСМ-эй комитедүүдтэй, физкультура ба спортын комитедүүдтэй, ДОСААФ-ай комитедүүдтэй хамта энэ эстафетые эмхидхэhэн байха юм.

КПСС-эй XXVI съездые, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ ороной арадай ажахые хүгжөөхэ КПСС-эй ЦК-гай проектые үргэн олониитэдэ ойлгуулха, съездын урда тээ абтаhан социалис уялгануудые, түсэбүүдые дүүргэлгэдэ ажалшадые хабаадуулха, олониитые физкультура болон спорт эрхилэлгэдэ элсүүлхэ гээшэ эстафетын гол зорилго болоhон байгаа.

Эстафетэ гурбан шатаар үнгэргэгдөө. Түрүүшынь шата бригадануудта, участогуудта, халаануудта, цехүүдтэ, промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозуудта үнгэргэгдэбэ.

Хоёрдохи шатань спортын клубууд болон бүлгэмүүдэй районно, областной соведүүдтэ үнгэргэгдөө. Физкультура болон спортын эрхим түрүү коллективүүд тэрэнэй гурбадахи шатада хабаадаба. Эстафетэ дамжуулгын газарнуудта баярай уулзалганууд, митингнүүд эмхидхэгдэжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ажалай ба спортын ветеранууд үгэ хэлэhэн, ажалай түрүүшүүл - спортсменүүдтэ, эдэбхитэдтэ, пропагандистнуудта шагнал барюулhан байна. Ажалай ба спортын үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhан физкультурын түрүү коллективүүдэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

Профсоюзуудай түлөөлэгшэд, спортсменүүд, ажалай түрүүшүүл эстафетын гурбадахи шатада хабаадаба. Бүхэсоюзна одото эстафетын бүхы шатануудай дүнгүүдээр рапортнуудые тушаалгын баяр ёhолол hаяхан «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо болобо. Спортын бүлгэмүүдэй, клубуудай түрүүлэгшэнэр эстафетын эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ—облпрофсоведэй секретарь Л. Л. Болдонов, штабай начальник —облпрофсоведэй таhагые даагша А. Е. Совгир болон бусадта рапортнуудаа элидхэhэн байгаа. Түгэсхэлдэнь физкультура ба спортын эдэбхитэдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

55.642 хүн энэ эстафетэдэ хабаадаа. Эдэнэй 16528-иинь—ГТО-гой комплексын нормативуудые, 13672-ынь—спортивна разрядуудые, 1566-иинь ГТО-гой олон зүйлөөр разрядуудые дүүргэбэ. Партиин дээдэ хуралдаанай хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа 8795 физкультурник болзорhоонь урид дүүргэбэ. 9149 хүн физкультура, спорт эрхилжэ, захалhан байха юм. Рапорт үгэгшэд «КПСС-эй XXVI съездэ— бүхэсоюзна одото эстафетэ» гэhэн бэшэгтэй лентэнүүдые мүр дээгүүрээ зүүжэ ябаба. Одото эстафетын элшэ сасарhаар.

Арбадахи табан жэлэй үедэ «Спартак» бүлгэмэй областной соведтэ физкультурнигуудай тоо 25 мянгада хүрөө. 7 мянган хүн ГТО-гой значкистнууд болоhон байха юм. Эндэ республикаhаа холо саагуур мэдээжэ болоhон харбагшад Е. Посельская, Э. Санжеев, К. Эрдынеев болон бусад бии. Оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, гүрэнэй худалдаа наймаанай обкомой болон бусад эмхинүүдэй спортсменүүд ехэ амжалта туйлаhан байна.

«Труд» бүлгэмдэ уласхоорондын классай спортын 1 мастер, спортын 14 мастер, 50 мастерта кандидат, 350-яад 1-дэхи разрядтайшуул hурган бэлдэгдээ. Тиихэдэ 27.500 гаран хүн ГТО-гой шэнэ норматив тушаагаа. Залуу боксернууд Б. Батуев, В. Галданов, hур харбагшад Б. Шойжилцыренов, И. Лукашевич, шатаршан Л. Игумнова, теннисист А. Мугдуев гэгшэд амжалта туйлаhан байна.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай физкультурын коллектив энэ эстафетэдэ хабаадахадаа, илалта туйлаба. Комбинадай 1407 хүн съездын хүндэлэлдэ абаhан үйлэдбэриин түсэбүүдые, социалис уялгануудые болзорhоонь урид дүүргээ.

«Буревестник» бүлгэмдэ спортын ехэ барилганууд хэгдэбэ. Жэшээнь, Зүүн Сибириин технологическа, мүн багшанарай институдуудта 36×18 метрэй спортзал, санын бааза баригдаа. Студентнэрэй бүлгэмэй рапорт дотор ерээдүйдэ ехэ түсэбүүд табигдана.

«Урожай» бүлгэм хүдөөгэй ажалшадые нэгэдүүлдэг юм. Энэмнай эгээл олоной хабаадалгатай бүлгэм болоно. Арбадахи табан жэлдэ урожайнхид ехэ амжалта, илалта туйлаа. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоhон 4211 физкультурник түсэбтэ даабаряа болзорhоонь урид дүүргэhэн байха юм. Жэшээнь, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер В. Бубеев hарынгаа даабариие 125—130 процентээр дүүргэдэг. Тэрэ арбадахи табан жэлэй ударник юм. Гэхэ зуура, барилдаагаар районойнгоо чемпион болонхой. Зэдын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Н. Санзуев ажалдаа амжалта туйлахаhаа гадна, спорт эрхилхэ сүлөө сагаа олодог. Тэрэ—волейболист. Иимэ жэшээнүүд захагүй олон ааб даа.

Арбадахи табан жэлдэ хүдөө нютагуудта найман спортзал, волейболой болон баскетболой 80 талмай, мүн спортын бусадшье түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүд баригдаа.

Энэ талаар Кабанскын районие жэшээ болгон дурдахада hонирхолтой. Эндэ элдэб мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг заншалтай. Алдар Солын орденуудай дүүрэн кавалернууд П. А. Поповой, Н. Ф. Суворовой, И. И. Быковэй, Советскэ Союзай Геройнууд В. Н. Быстрыхэй, И. И. Истоминой, Социалис Ажалай Герой Н. Е. Коневагай шанда хүртэхын түлөө мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг байна. Шергинэй совхозой хүдэлмэришэн В. К. Шустов, СПТУ-гай багша А. Н. Осокин, хүүгэдэй спортын hургуулиин багша Л. К. Галицкая, Оймёрой совхозой хүдэлмэришэн С. И. Вторушин болон бусад спорт хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Иигэжэ коммунистнуудай дээдэ хуралдаанай хүндэлэлдэ спортын бүлгэмүүд болон клубуудта «Физкультурник бүхэн—ажалай ударник» гэhэн уряа доро хүдэлөөн улам үргэлжэжэ байна.

И. ДОРЖИХАНДАЕВ,
облпрофсоведэй инструктор.
Б.М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ОРОНОЙ ЧЕМПИОНАТ ДҮҮРЭБЭ

Мүрысөөндэ хабаадагшад бүгэдөө шахуу илалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр наадаа гээд тэмдэглэлтэй. Тиимэhээ уулзалгануудай хахад шахуу хубинь илалтаар дүүрэhэн байна. Гэхэ зуура, hүүлшын үдэр болотор хэнэй илажа гараханьмэдэгдэбэгүй. Арбан шатаршад илажа гараха аргатай гэжэ эмхидхэлшэд болон судьянар hүүлшын наадаанай урда тээ тэмдэглээ hэн. Ороной шэнэ чемпионууд А. Белявский, Л. Псахис гэгшэд толотомо илалтануудые туйлаба.

Александр Белявскиие иимэ ехэ мүрысөөндэ hаянай хабаадаhан хүн гэхын аргагүй. 1974 ондо 21-тэй шатаршан амжалтатай hайнаар наадажа, Михаил Тальтай хамта СССР-эй чемпион болоо hэн. Тэрэнэй үшөө дахин илалта туйлаhан ушарынь ёhо руугаа гэжэ hанагдана. Белявскиин мэргэжэл шадабари, арга хаба үндэрөөр сэгнэгдэдэг. «Шатарай арга хабаараа» Александр манай орон дотор имагтал Анатолий Карповта гартадаг байна.

Гэбэшье Красноярскын 22-той студент Лев Псахисай туйлаhан амжалта мэргэжэлтэдтэ хүлеэгдээгүй байшоо. ФИДЕ-гэй мэнэ hаяхан болоhон конгресс тэрэндэ уласхоорондын мастерай нэрэ зэргэ олгоо hэн. Харин мүнөө тэрэ СССР-эй гроссмейстерэй нормо дүүргэбэ бшуу. Нэгэшье хүн СССР-эй чемпионадта түрүүшынхеэ хабаадахадаа, иигэжэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөөгүй юм. Нэгэ үедэ Л. Псахис дүрбэн партиhаа оройдоол хахад очко абаhан байгаа. Зүгөөр саашадаа тэрэ бэеэ гартаа барижа, 6-hаа 5,5 очко абаба! 1977 ондо спортын мастерта кандидат байхадаа, Псахис РСФСР-эй чемпионадта түрүүшынхеэ хабаадабашье, мүн лэ илажа гараа hэн. Манай орон дотор уран бэлигтэ шатаршадай олон байгаашье hаань, тэдээн тухай мүртэй юумэ мэдэнэгүйбди.

Юрий Балашов дэлхэйн дээрэ эгээл «дабагдашагүй» шатаршадай нэгэн байhанаа үшөө дахин харуулба. 1979 ондо дэлхэйн чемпионадай зонын мүрысөөндэ урагшагүйдэhэнэйнгөө hүүлээр тэрэ элдэб мүрысөөнүүдтэ хабаадана, 77 парти наадахадаа, огто шүүгдээгүй hэн. Удаань нэгэ партида урагшагүйдөөд, мүнөө 33 наадаанда шүүгжэ гараба бшуу. Советскэ Союзай hүүлшын хоёр чемпионадта хабаадахадаа, москвич Балашов хоёр дахин бронзо медаляар шагнагдаа. Тиихэдээ тэрэ нэгэшье наадаанда шүүгдээгүй байна.

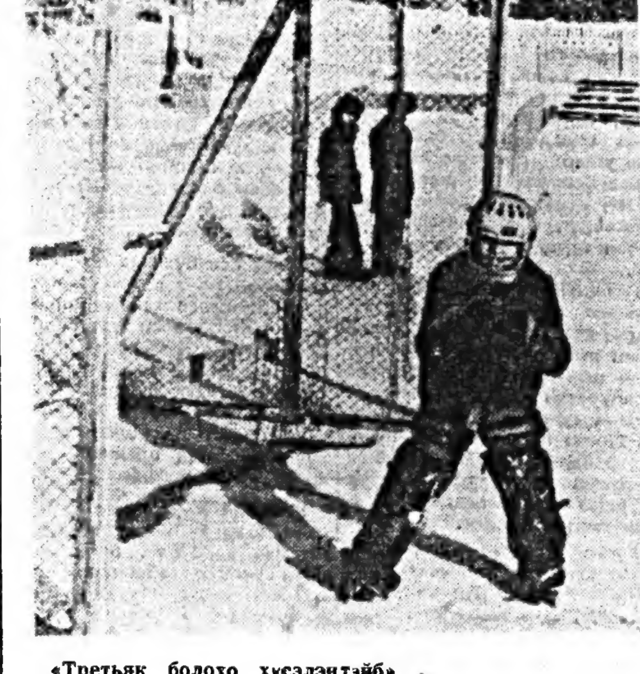
1973 ондо СССР-эй Кубогта хүртэhэн Олег Романишин хойшодоо уласхоорондын сэндэр дээрэ хүндэтэй болонхой. Львовой 29-тэй шатаршан бүхэсоюзна чемпионадта хоёрдохёо медальда хүртэбэ.

Мүрысөөндэ хабаадаhан эгээл залуу шатаршан Артур Юсупов (hаяар тэрэ 21-тэй болохо) мүн лэ бронзо медаляар шагнагдаа. Гэхэ зуура тэрэ урдань мүнгэн медальда хүртэhэн юм. Гэбэшье тэрэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханабагүй. Һүүлшын үдэр илабал, чемпион болохо аргатай байгаашье hаа, шүүгдэжэ, бүхы юумэеэ буруу hүргөө. Тиин тэрэ хоёр чемпиониие халуунаар амаршалhан байна.

Мүнөө залуушуул тухай магтан хэлэхэ зуураа манай дүй дүршэлтэй гроссмейстернүүд тухай hайн hайхан үгэнүүдые хэлэхэ ёhотойбди. Онсо юумэниинь юуб гэхэдэ, алтан медальда хүрэхэ аргатай байhан бүхы шатаршад онло ондоо үе сагта, сэхыень хэлэхэдэ, ондо ондоо «тэмдэгтэйгээр» Михаил Ботвинникай суута hургуулида hураhан байна. Амжалтатайгаар хүдэлдэг залуу тренер М. Дворецкий Ботвинникай ассистент байhан юм гээд дурсан хэлэжэ шадахабди. Тэрэнэй hурагшад А. Юсупов, С. Долматов гэгшэд эдиршүүлэй дунда дэлхэйн чемпионууд болоод, мүнөө ехэшүүлэй мүрысөөндэ шата дамжан гаража байна бшуу.

Манай суута гроссмейстернүүд—В. Смыслов, Т. Петросян, М. Таль, Е. Геллер —өөhэдын hургуулинуудые нээгээ. Тиимэhээ hаяар шэнэ нэмэлтэ абаха байhамнай элитэ. Залуу тренернүүдые hургаха хэрэгтэй. Энэ мүрысөөндэ залуушуул амжалтатай hайнаар наадаа гэжэ Вильнюстэ үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадаhан эгээл наhатай шатаршан Е. Геллер, hүүлшэг тээ ерэhэн М. Таль тэмдэглэбэ.

А. РОШАЛЬ,
РСФСР-эй габьяата тренер.
(ТАСС).

«Третьяк болохо хүсэлэнтэйб».
В. ПЛУТТЫН фото.

ПРАВДА БУРЯТИ[и]

Нэгэдэхи хуудаhан[...] «Үндэр баян ургасын үн[...] байгуулха»—түрүү бэ[...] «КПСС-эй XXVI съезд[...] эрхим үгтамжа» — м[...] сэлнүүдэй суглуулб[...]

Хоёрдохи хуудаhан[...] КПСС-эй XXVI съездын [...] легат. «Директор»—Г. [...]никовэй статья. Бүгэдэ [...]дай зүбшэн хэлсэлгэ. «[...] боломжонуудай hура[...] ехэ»—С. Саратовай ста[...] «Агния, трактораа ту[...] Гэхэ гү, али Хара-Шэб[...] эхэнэрнүүдэй бригадын [...]лаhан тухай хөөрэлдөө[...] Г. Клепиковэй статья.

Гурбадахи хуудаhа[...] Түсэбүүд ба туйлалтан[...] «Алишье таладань аша[...] hатай»—ТАСС-ай матер[...] Эрдэм. техникын шэнэ[...]ниин. Хүршэнэрэймнай hо[...] Соёлой hонинoй суглуу[...]ри. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhа[...] «Ветеран зэргэдээ зан[...] —Ч. Будаевай статья. Н[...] гаймнай хүбүүд армиин [...] банда. «Аврорын матро[...] В. Логиновой статья. Н[...] нютагай hонин.

СЭНХИР ЭКРА[Н]

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[ММА]

Москва. 8.55 — Дам[...]гын программа. 9.0[...] «Время». 9.40 — Үглө[...] гимнастика. 10.05 — «[...]нистнууд хар ю усал[...] 10.35 — «СССР-эй ара[...]дай дуунууд ба хатарну[...] 11.20 — «Ан амитадай [...]мидарал». 12.20 — [...] hонин. 15.25 — Дам[...]гын программа. 15.30 [...] Шэнэ hонин. 15.50—«[...] газарайм дулаан» — те[...]зионно баримтата ф[...] 16.20 — «Шатарай hу[...]ли». 16.50 — «КПС[...] XXVI съездые үгтуу[...] «Рязсельмаш» гэжэ үй[...]бэриин нэгэдэлэй фрез[...]щик, КПСС-эй XXVI [...]дын делегат Б. И. П[...]ков тухай очерк.

Улаан-Үдэ. 17.05—«[...]риин ой тайга»—киноо[...] 17.25—«Уласхоорондын [...] жэлэл» (буряадаар). 17.[...] «Байгал» — програ[...] 18.10—«КПСС-эй [...] проект зүбшэн хэлсэл[...] —гэhэн циклhээ дамжу[...]

Москва. 18.30—«Оло[...]мэнэй ленинскэ универс[...] 19.00—«Хүхюун нотон[...] 19.15—«Мүнөөдэр — [...] дэлхэйдэ». 19.30—С. [...]кофьев, А. Хачатурян, [...]ков гэгшэдэй зохёоhон [...]нууд. 19.50 — Футбо[...] «Неделиин» шанда хүр[...] түлөө уласхоорондын ту[...] Түгэсхэл. (2-дохи тайм). [...] —Л. И. Брежневэй «[...] газар» гэжэ номоор на[...]лан табигдаhан телеви[...]но олон серитэй бари[...] фильм. (2-дохи сери). [...] —«Время». 22.05—«Д[...] ябди, нүхэдүүд!». Хүг[...] программа. 23.35—«М[...]дэр — түби дэлхэйдэ». [...] —Хоккейгээр СССР-эй [...]пионат. «Динамо» [...] «Крылья Советов».

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» январиин 24-дэ үнгэргэгдэhэн 4-дэхи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха: 4—бокс, 8 —велоспорт-трек, 12 — гимнастика, 20 — далбагата онгосо, 24 — гарай бүмбэгэ, 30 — хүндэ атлетикэ.

«36-hаа 5-ыень тааха»: 9— велоспорт-шоссе, 11 — волейбол, 12 — гимнастика, 16 — мори урилдаан, 25 — санын спорт.

(ТАСС).

КПСС-эй Хурамха[...] райком, арадай депута[...]дай районно Соведэй [...] сэдхэхэ комитет

Жамсаран Жалсарае[...]
ЖАЛСАРАЕВАЙ

сагhаа урид наhа бара[...] ушарhаа гэр бүлэдэнь, [...]рэлхидтэнь гүнзэгы [...]лалаа мэдүүлнэ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госуд[арственного] комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и кни[жной] торговли.
Н-04324. Заказ № 24. Индекс 50[...]